

Ekonomikos  
perspektyvos

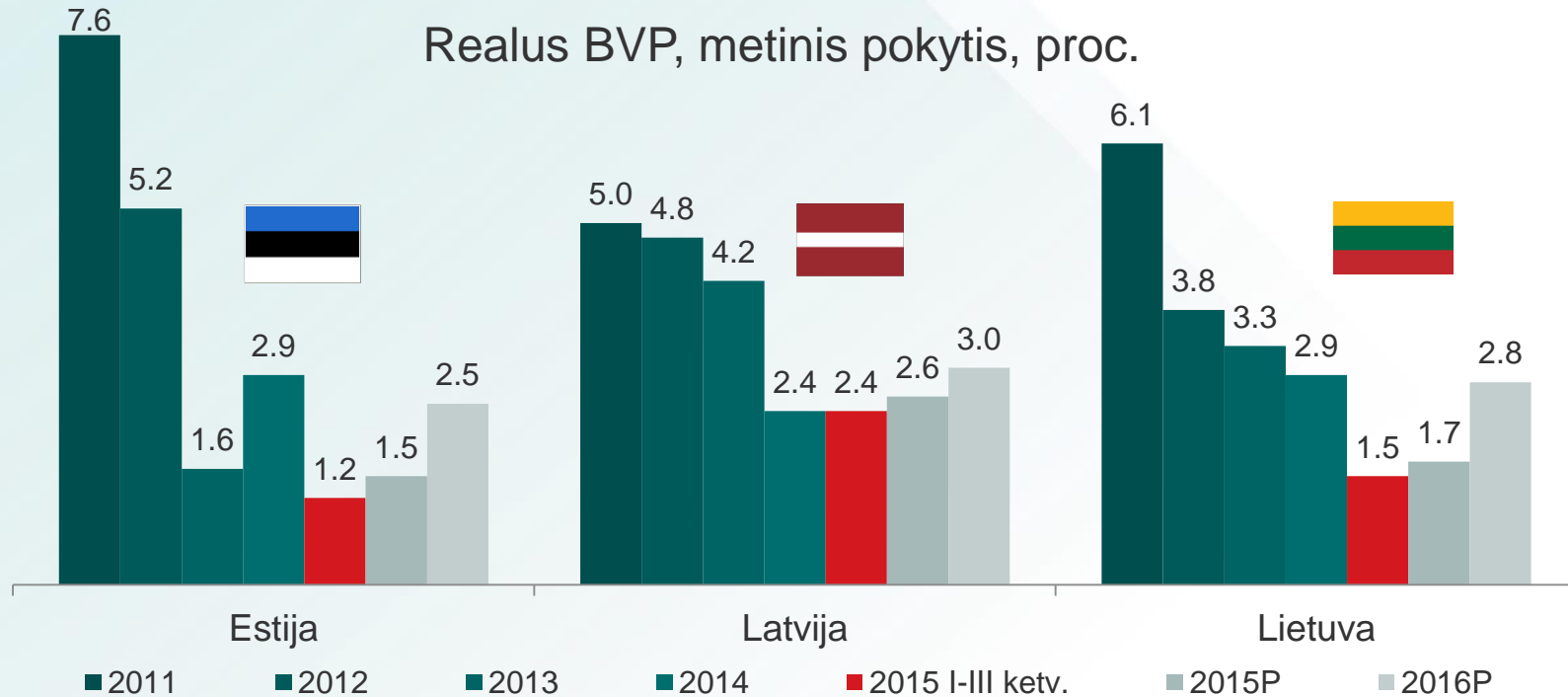


DNB

# **Pasaulio ekonominis augimas rizikos gniaužtuose. Kaip atsilaikyti Baltijos šalims?**

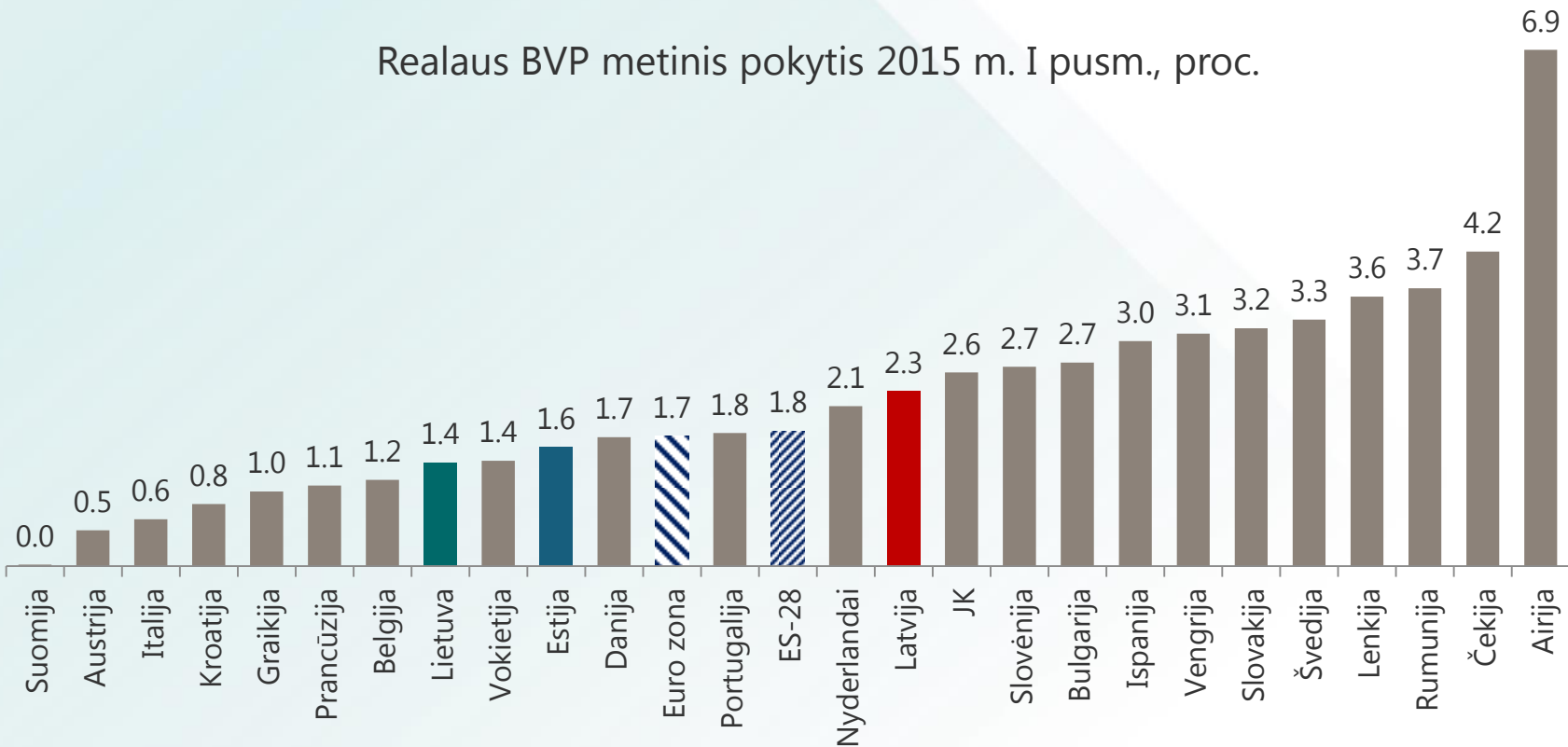
**Jekaterina Rojaka**  
**Vyr. ekonomistė Baltijos šalims**  
**Ekonominių tyrimų departamentas | Rinkų tarnyba**  
**2015 m. lapkričio 17 d.**

# Baltijos šalių augimas prarado pagreitį



# Nuo Europos lyderių prie vidutiniokų...

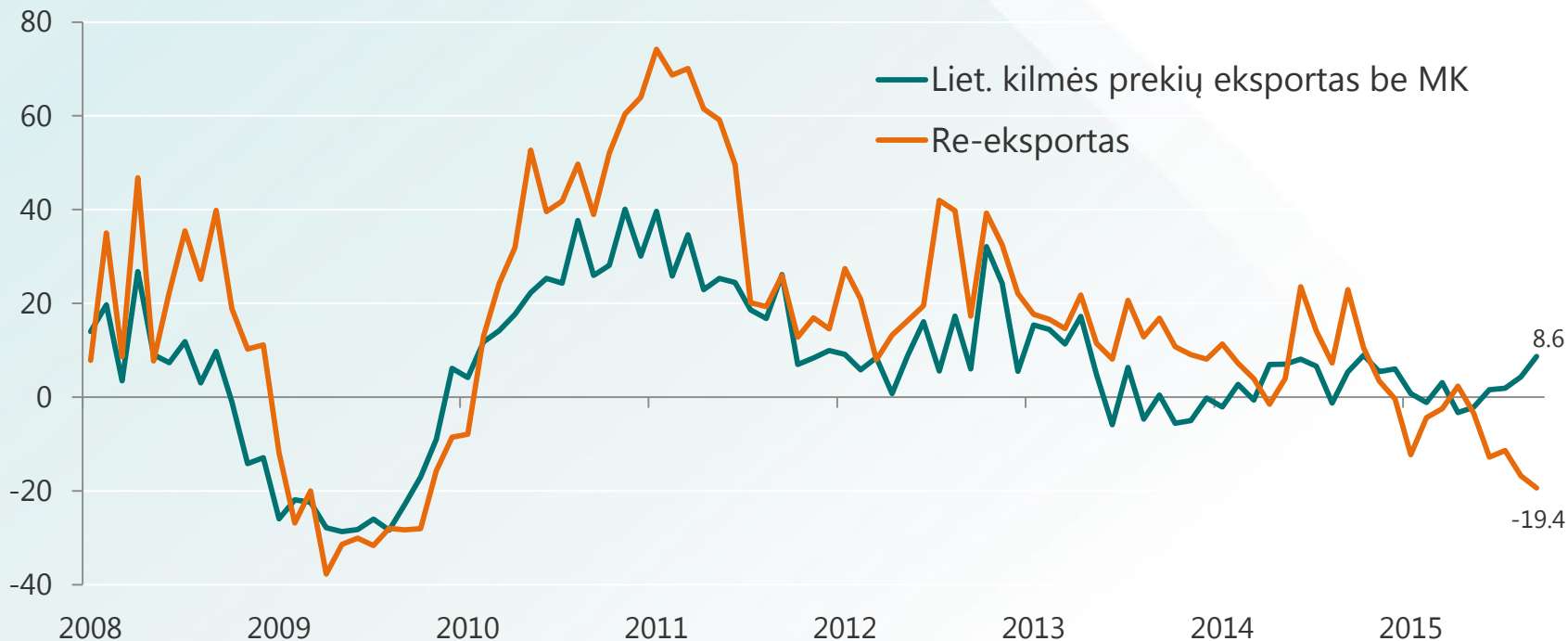
Realaus BVP metinis pokytis 2015 m. I pusm., proc.



Šaltinis: Eurostat

# Liet. kilmės eksporto augimo kreivė atsispyrė nuo dugno DNB

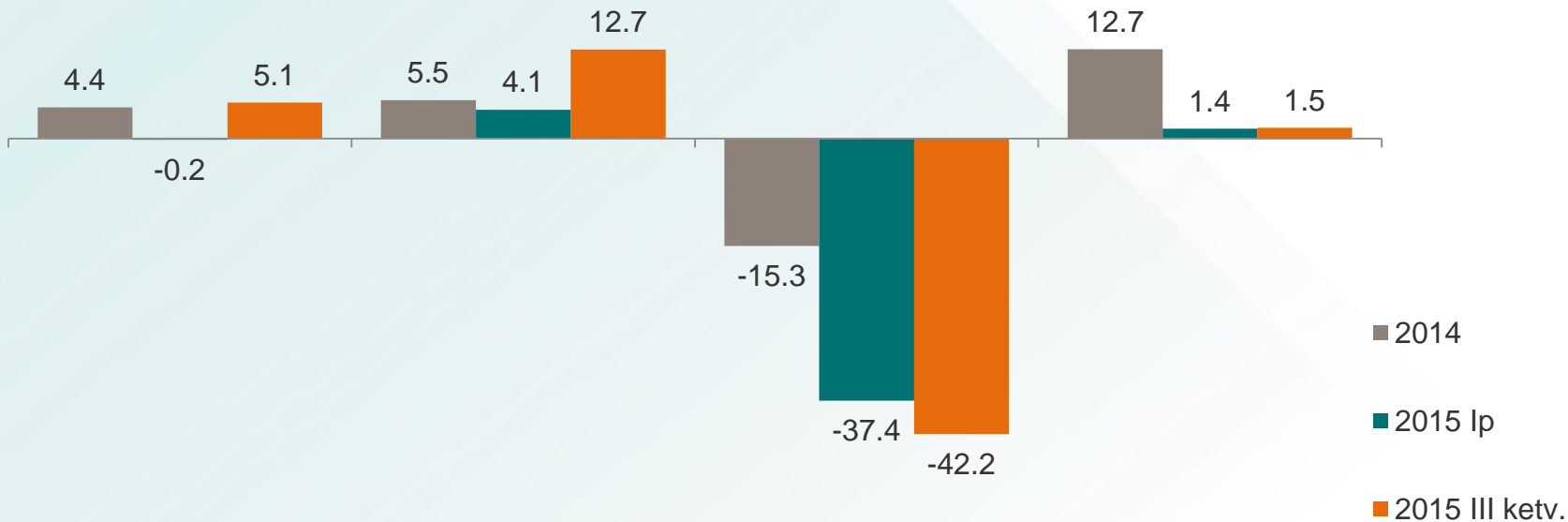
Lietuviškos kilmės prekių eksportas ir re-eksportas, metinis pokytis, proc.



Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

# Nepaisant išorinių trikdžių, persiorientavimas vyksta

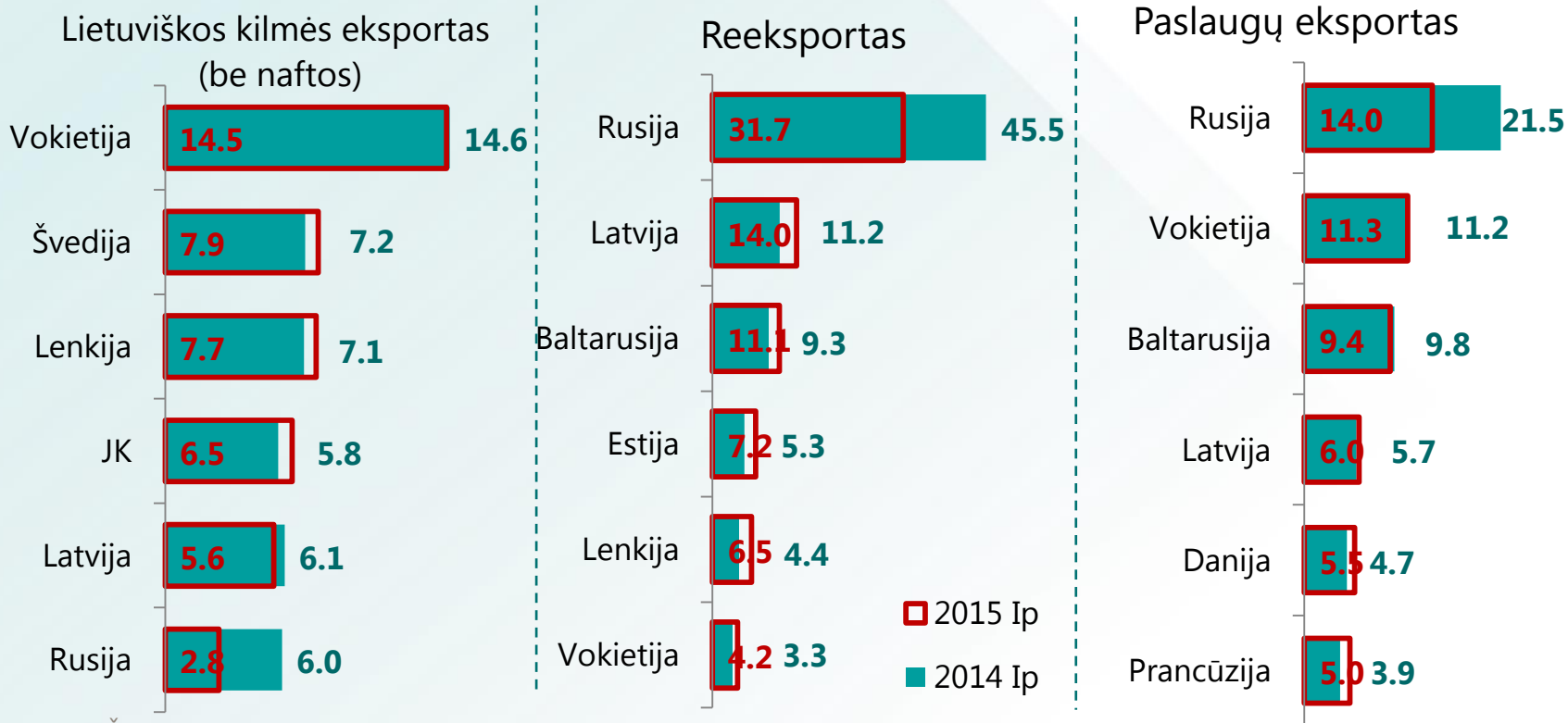
Lietuviškos kilmės prekių (išskyrus mineralinius produktus) metinis pokytis ir struktūra 2015 m. I-III ketv. pagal rinkas, proc.



Struktūra	100	75,9	5,7	18,4
Kitos				
NVS				
ES				
Viso				

# Lietuviškos kilmės prekių rinkų žemėlapyje Rusija praranda DNB svorį

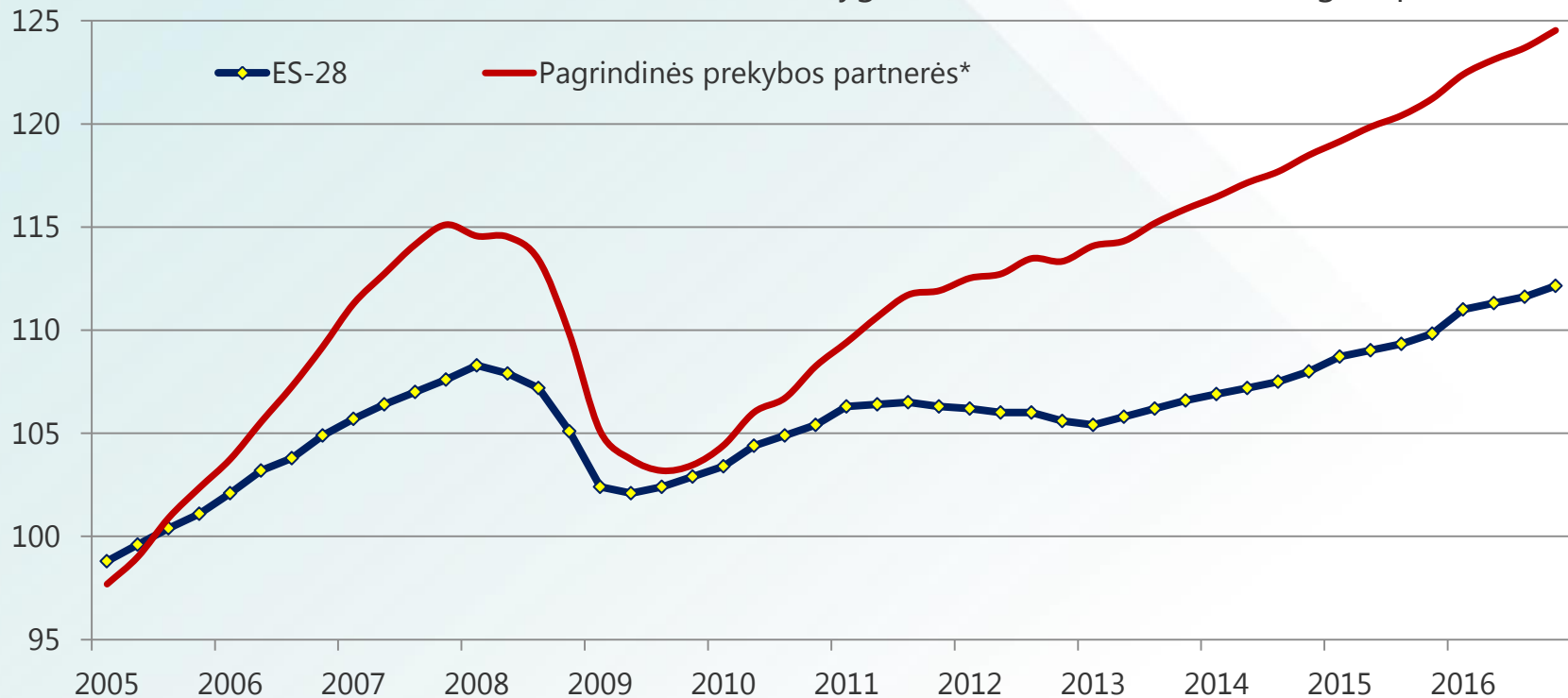
## Kertinės eksporto rinkos, dalis nuo eksporto, proc.



Šaltinis: Lietuvos bankas, Lietuvos statistikos departamentas

# Lietuvos rinkos ES – sveikos, subalansuotos ir dinamiškos ekonomikos, kurioms prognozuojama sveika ir sparti raida DNB

Real BVP indeksas (2005 = 100; išlygintas sezoniškai ir d.d. atžvilgiu), proc.

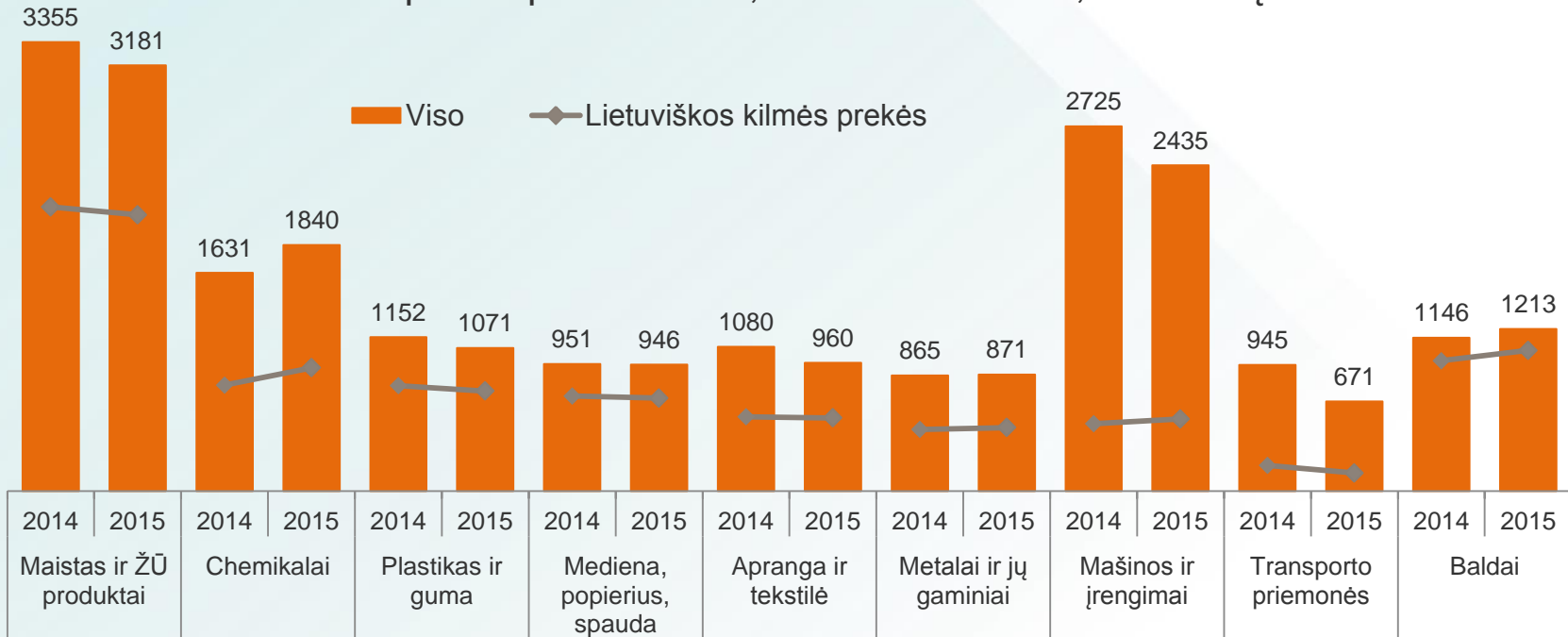


\* Vokietija, Švedija, Estija, Latvija, Suomija, Lenkija, JK.

Šaltinis: Eurostat, DNB

# Geresnius rezultatus demonstruoja chemijos pramonė, baldai ir mašinų ir įrengimų gamyba

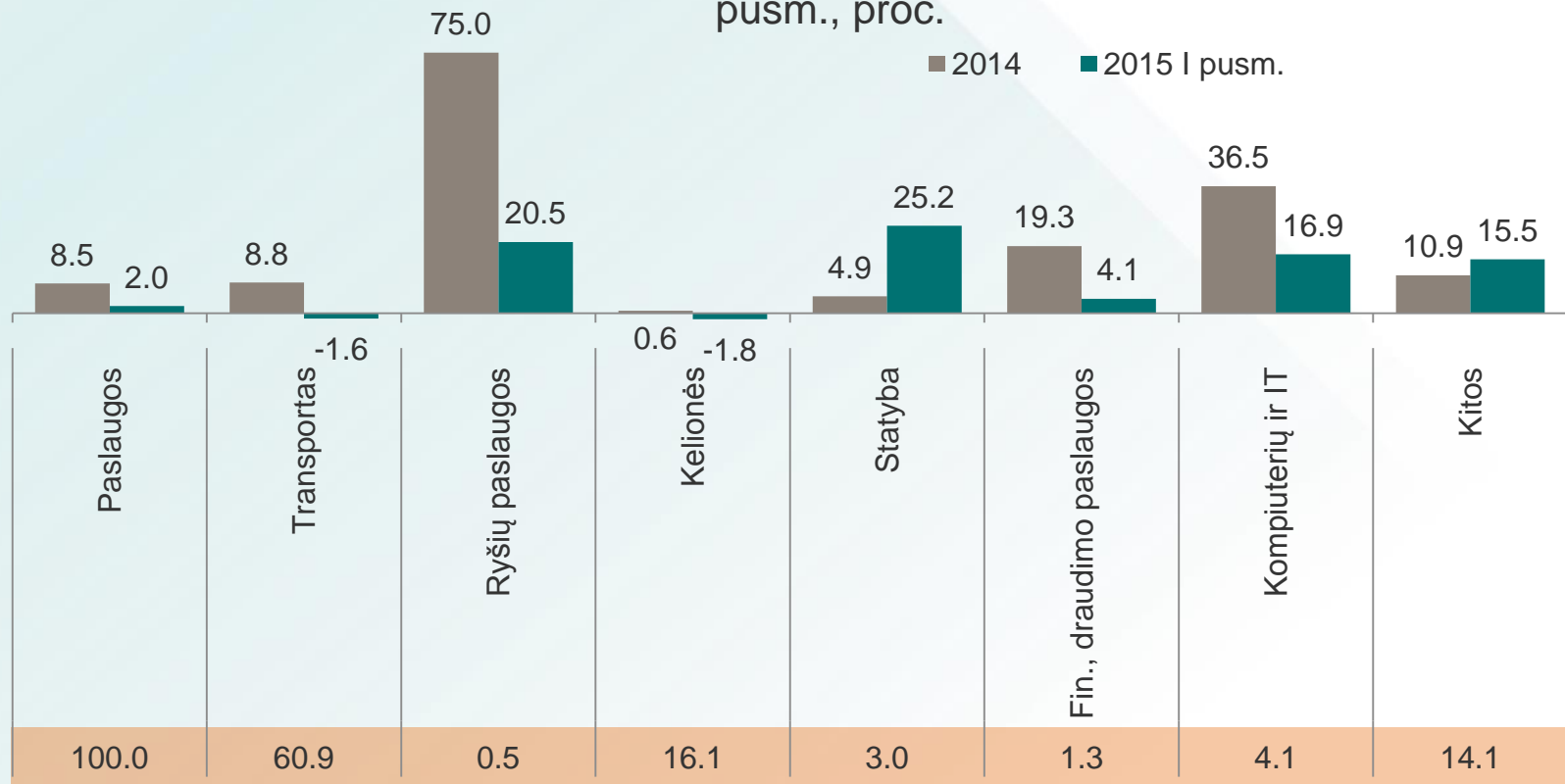
Eksportas per I-III ketv., to meto kainomis, mln. eurų





# Paslaugų eksportas auga nepaisant įtampos

Lietuvos paslaugų eksportas, metinis pokytis ir struktūra 2015 m. 1 pusm., proc.

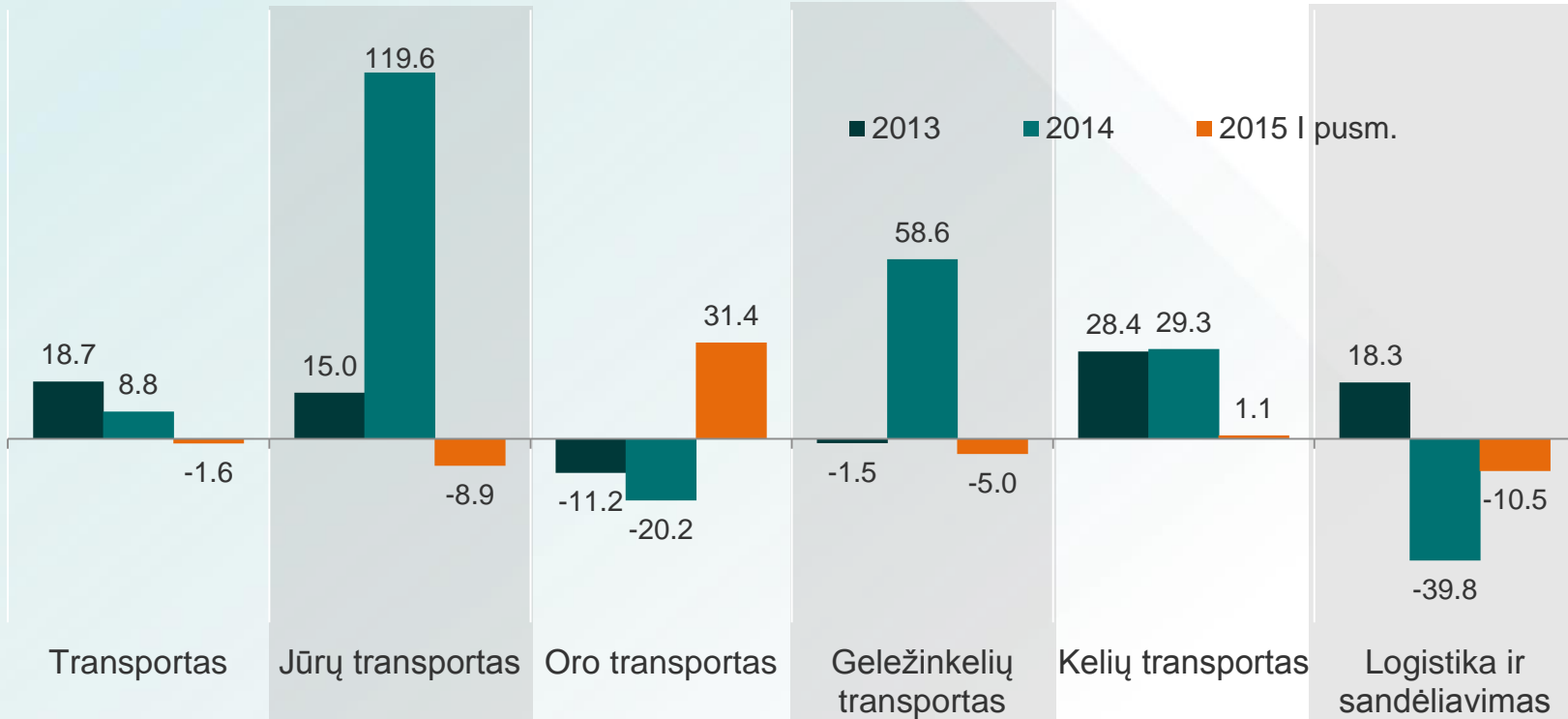


Šaltinis: Lietuvos bankas, DNB

# Transporto statistiką smukdo prasti logistikos rezultatai

DNB

Transporto paslaugų eksportas, metinis pokytis, proc.



Šaltinis: Lietuvos bankas, DNB

# Lietuvos išorės balansas šiomet subjuro

Einamosios sąskaitos ir užsienio prekybos balansai, dalis BVP, proc.



INVESTICIJOS

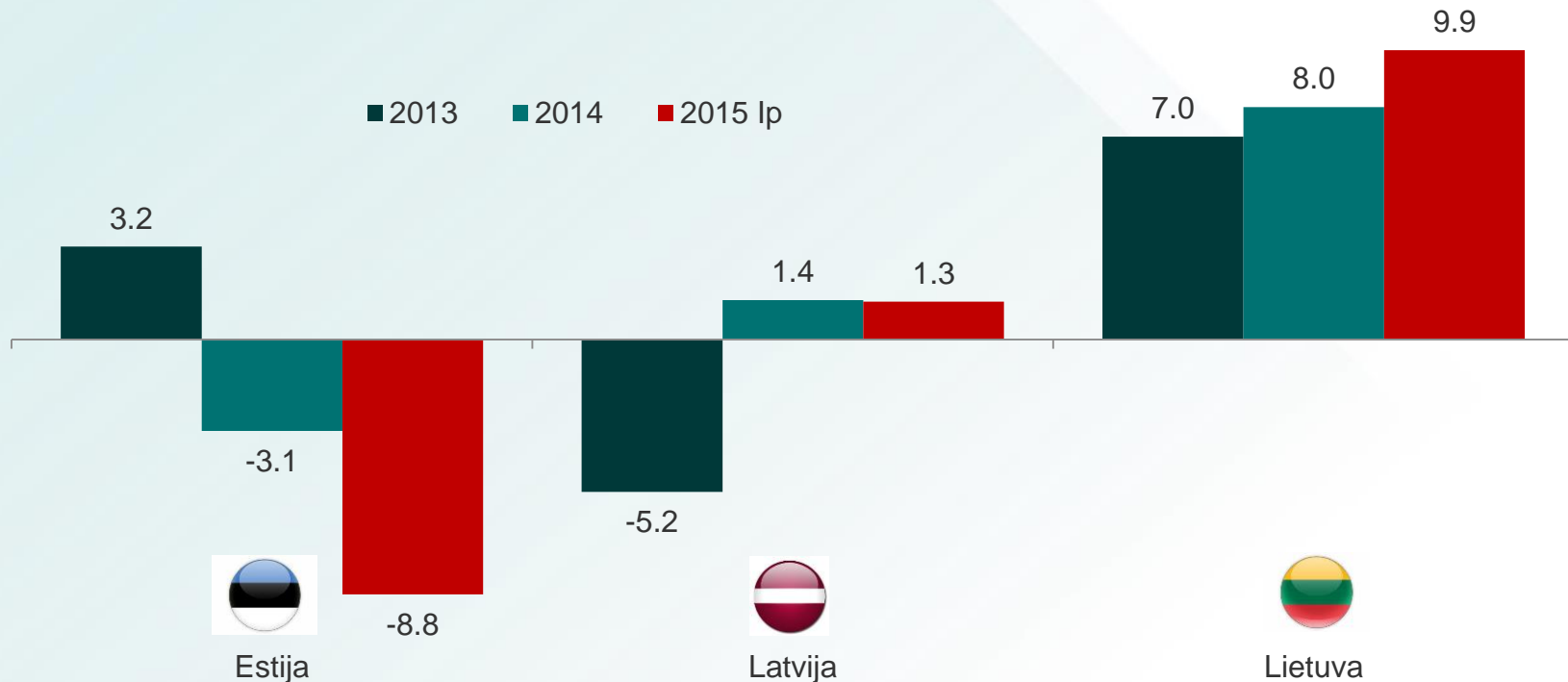


DNB

Investicijos - pamatas spartesniam  
augimui ateityje

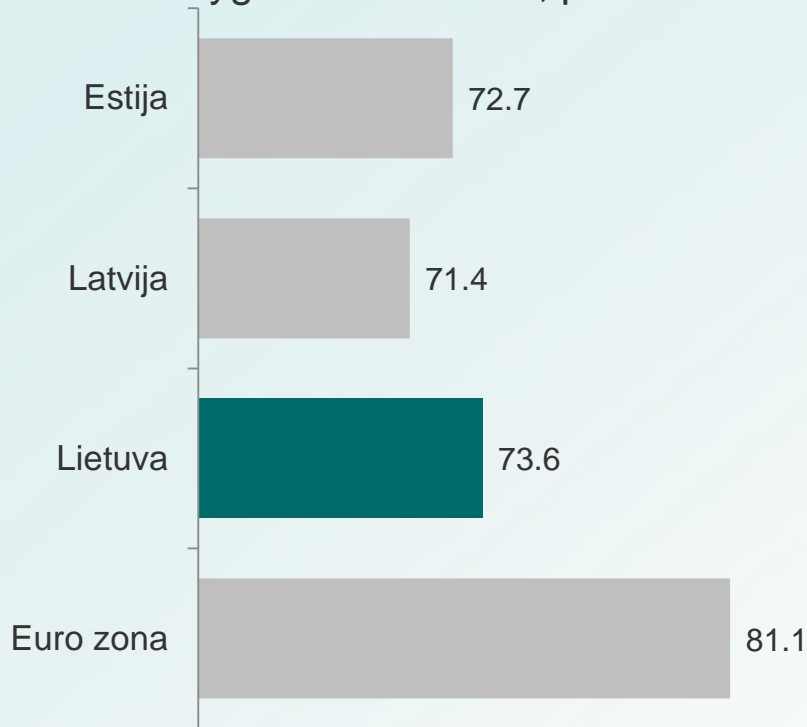
# Spartėjantys investicijų plėtros tempai – reikšmingas augimo šaltinis

Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas, metinis pokytis, proc.



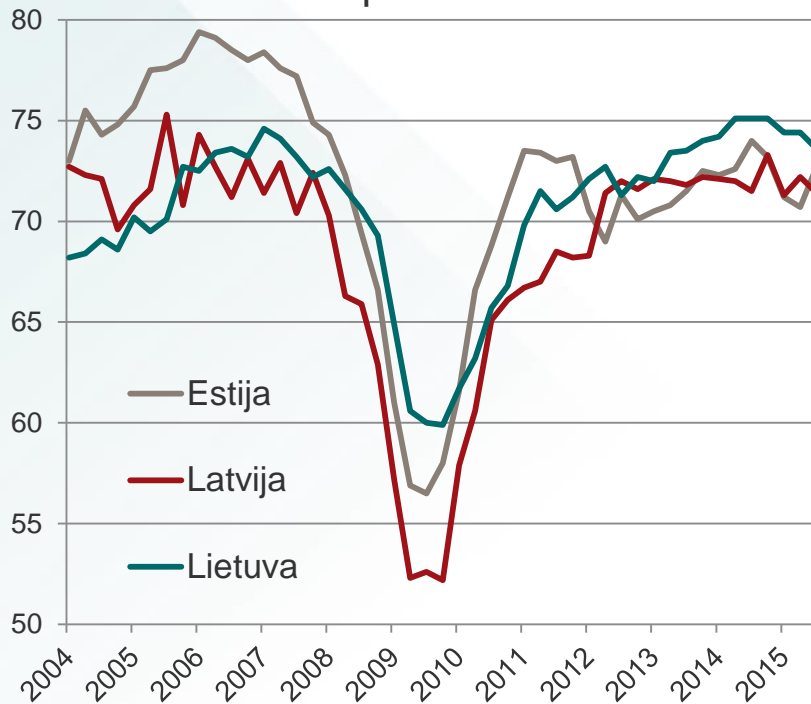
# Tam įtakos turi arti rekordo esantis kapitalo panaudojimas DNB

Gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis 2015 III ketv., proc.



Šaltinis: Eurostat

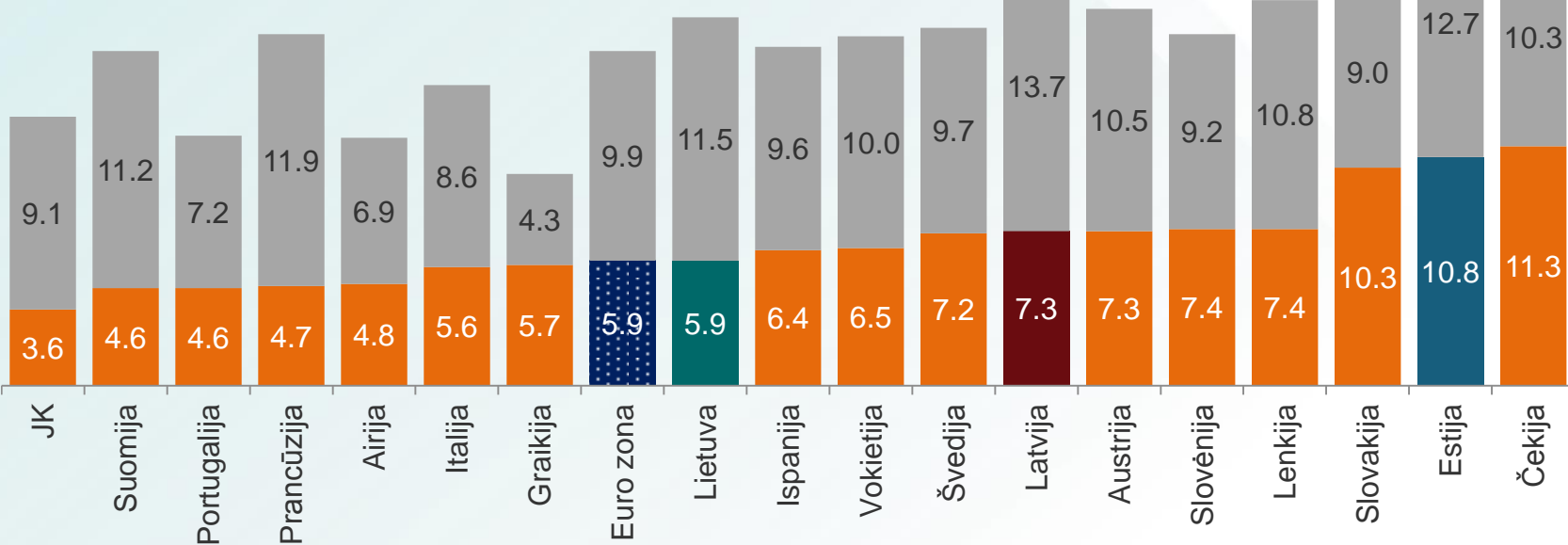
Gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis, proc.



# ... ir santykinai žemas produktyviųjų investicijų lygis

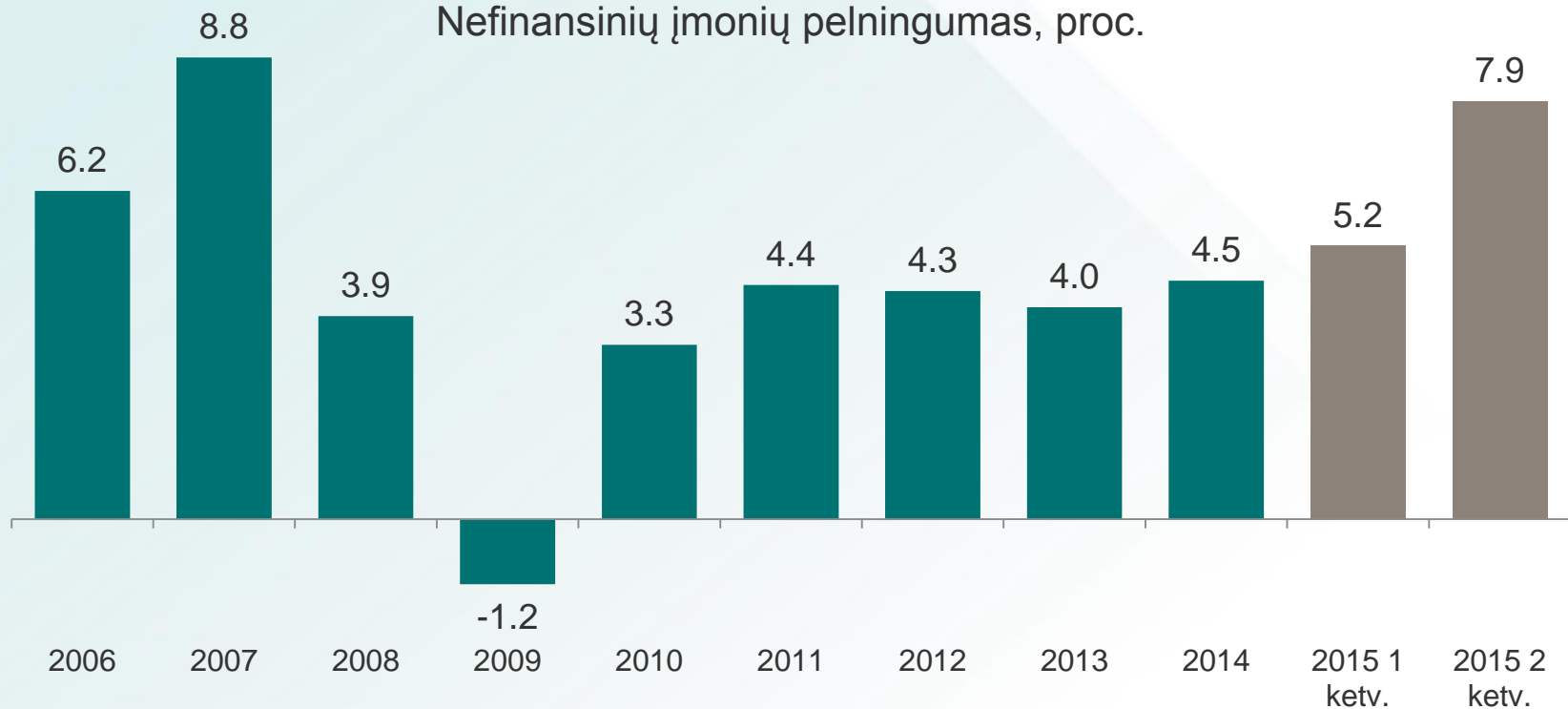
Bendras pagrindinio kapitalo formavimas 2015 m. 1 pusm., dalis BVP, proc.

■ NT ■ Transportas, mašinos ir įrengimai



# Investicijas skatina atkutęs įmonių pelningumas...

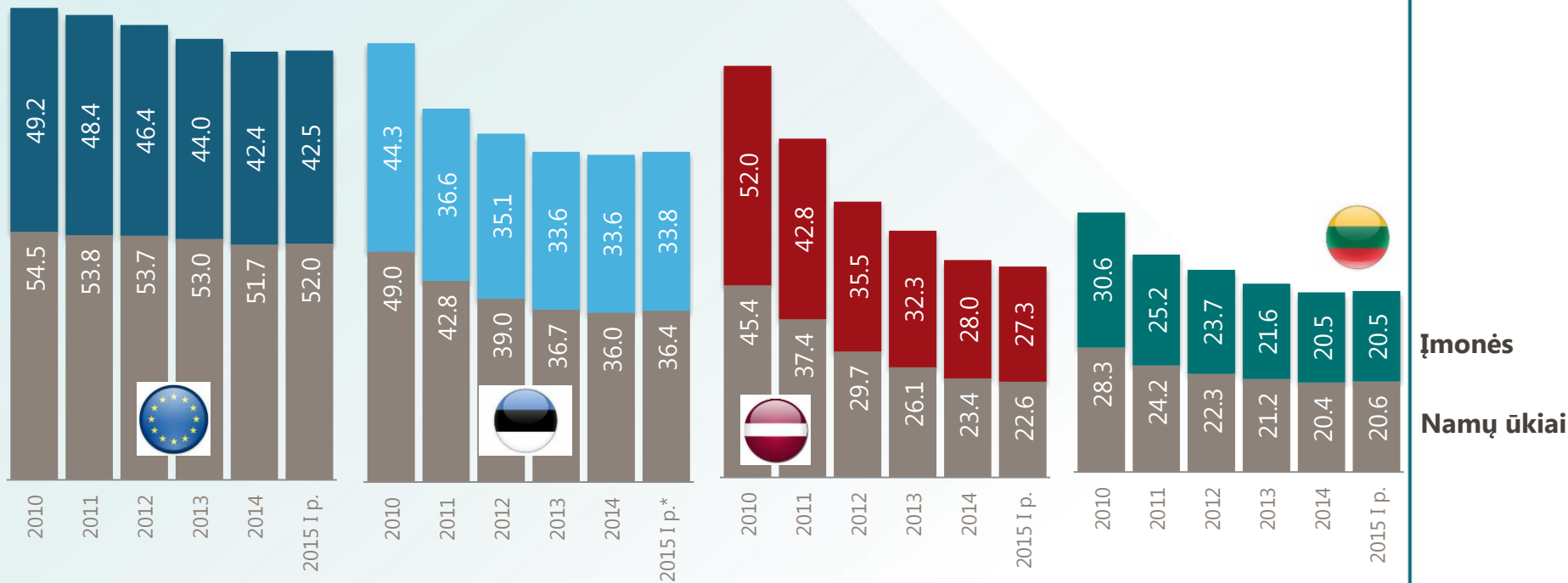
Nefinansinių įmonių pelningumas, proc.





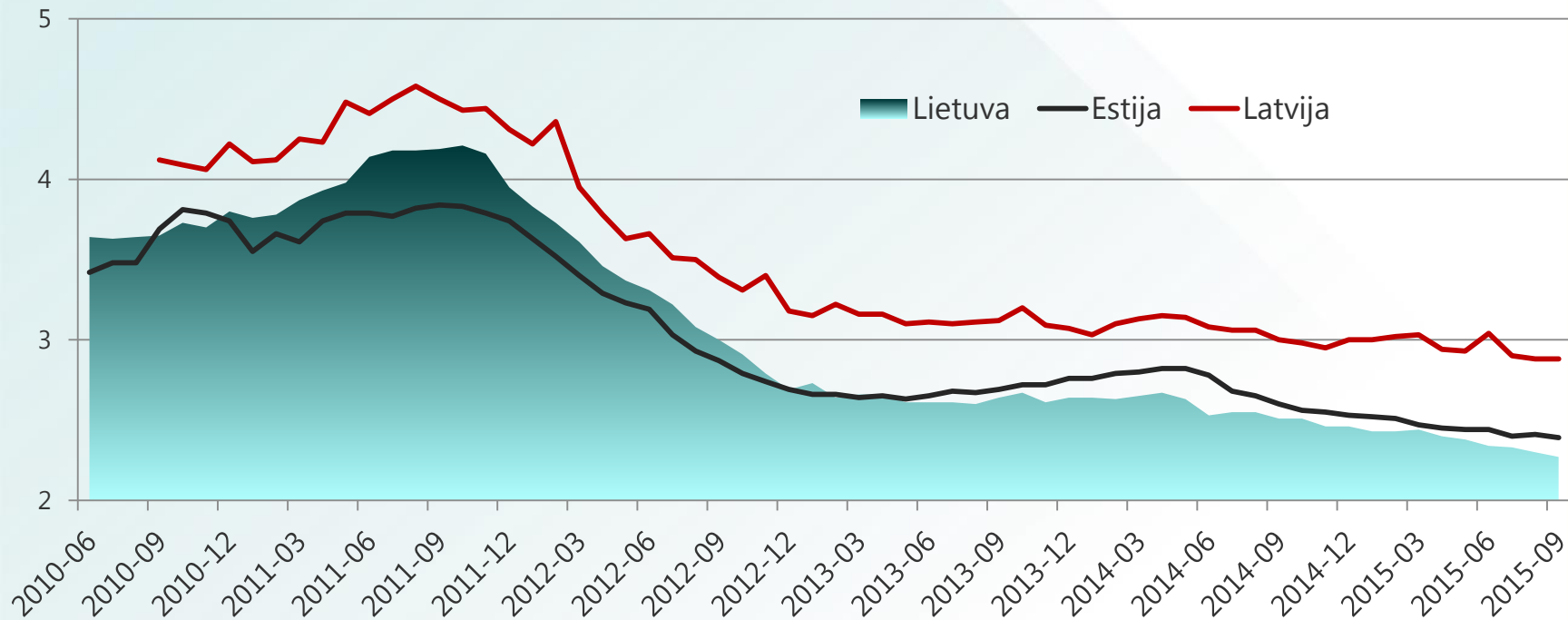
# Ir sumažėjusi privataus sektoriaus skolos „kupra“

Įmonių ir namų ūkių paskolų ir BVP santykis, proc.



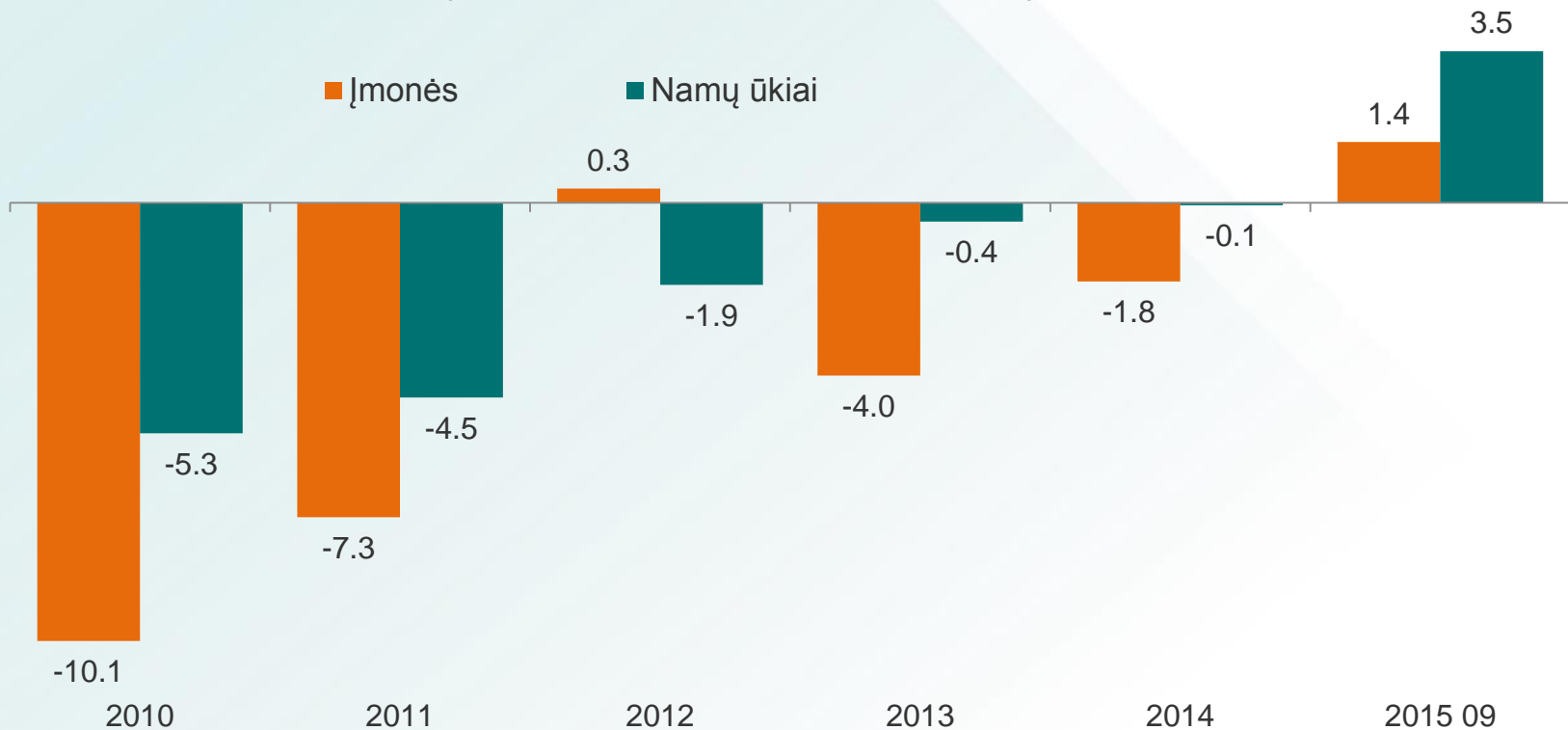
# Palūkanų normas žemyn spaudžia ECB pinigų politika

Vidutinės metinės palūkanų normos įmonių sukauptoms paskoloms, proc.



# Paskolų portfelio smukimą pakeitė nedrąsus augimas

Bankų išduotos paskolos, metinis pokytis, proc.



Vartotojų elgsena

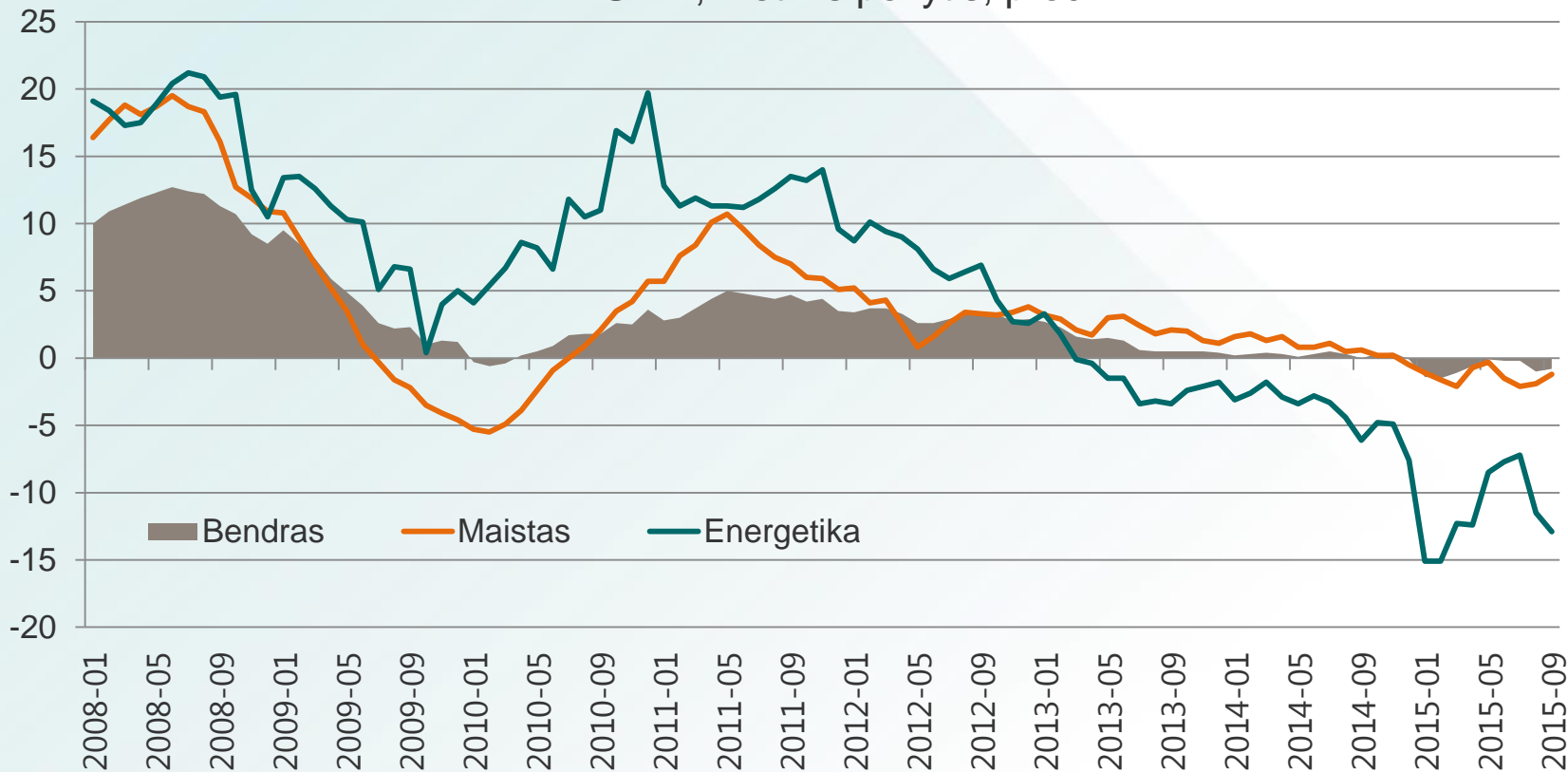


DNB

Darbo rinka ir vidaus vartojimas

# Defliacinė aplinka nebedegina gyventojų pajamų

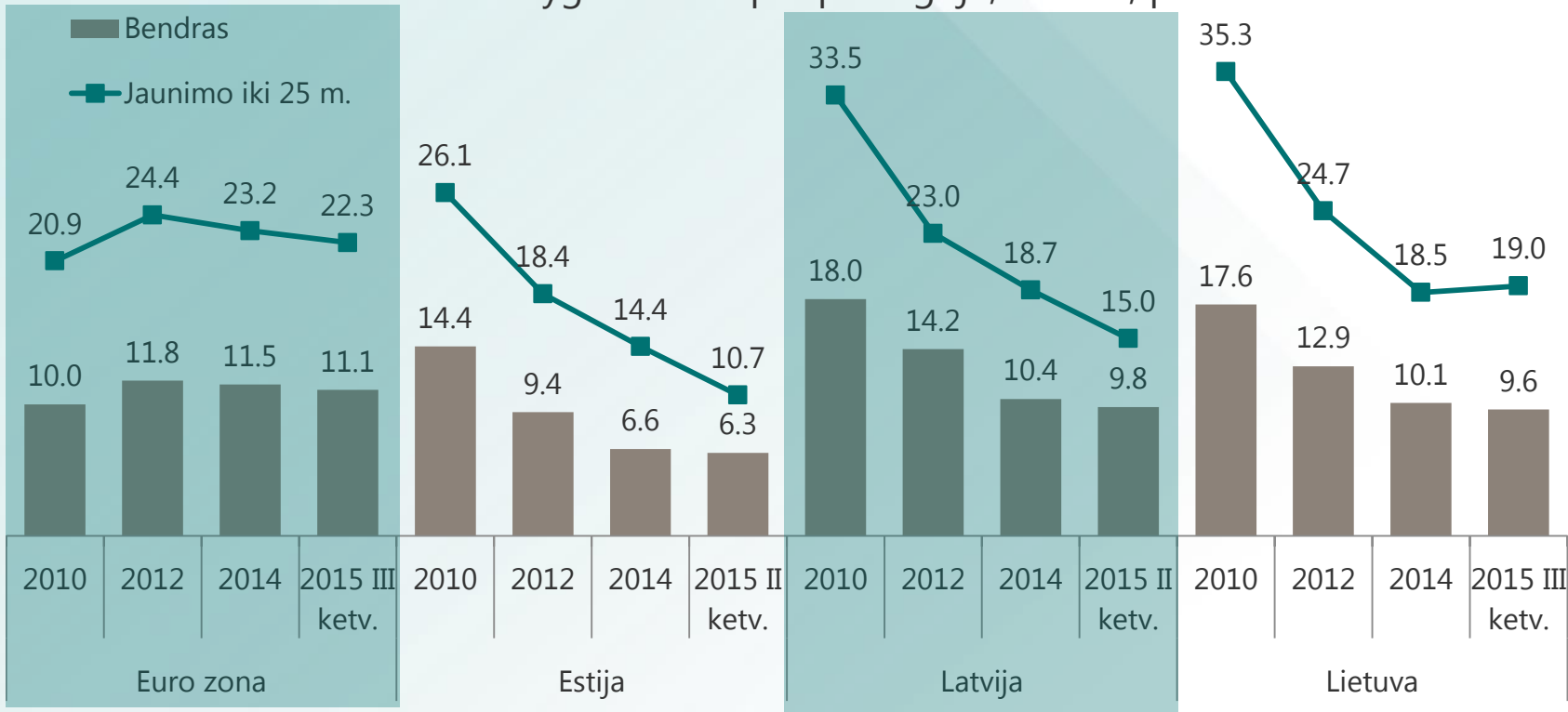
SVKI, metinis pokytis, proc.



Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

# Vidaus paklausos augimą skatina mažėjantis nedarbas...

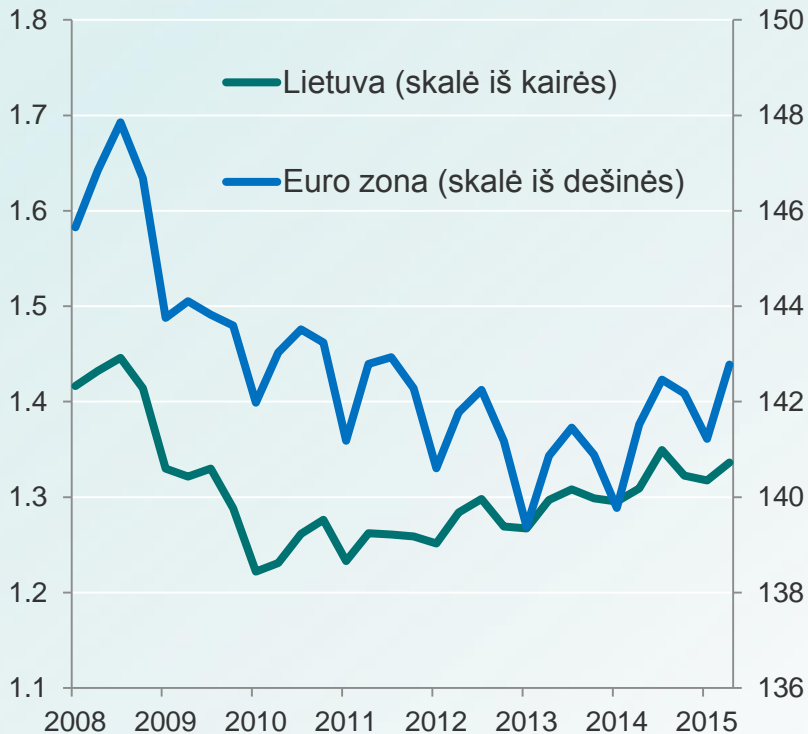
Nedarbo lygis laikotarpio pabaigoje, sez. išl., proc.



Šaltinis: Eurostat

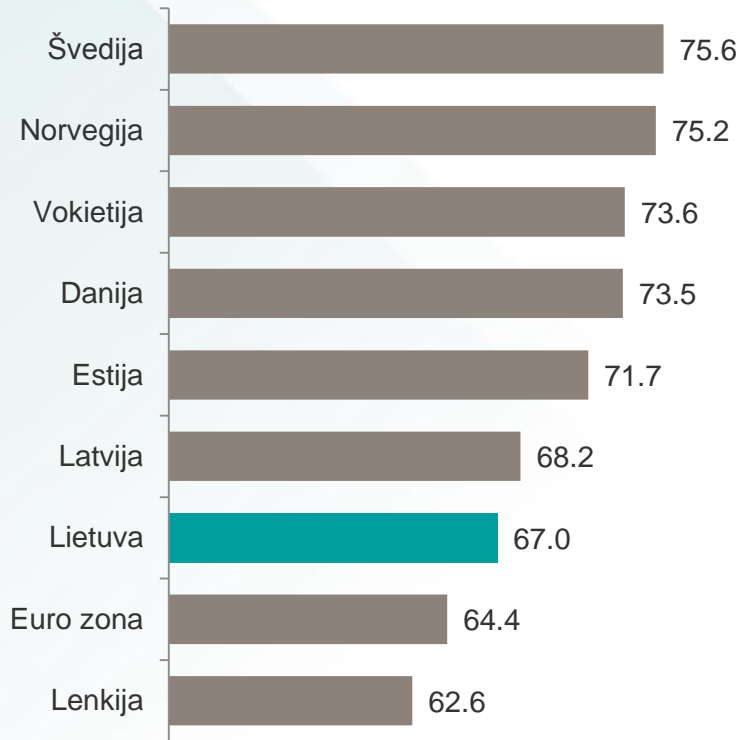
# ... ir euro zonos vidurkj lenkiantis užimtumas

### Užimtųjų skaičius, tūkst.



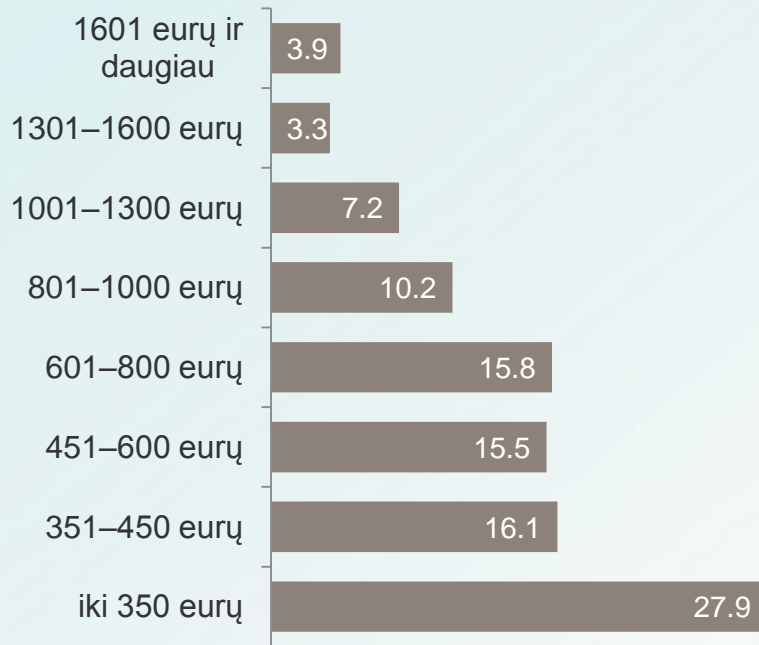
Šaltinis: Eurostat, DNB

### Užimtumo lygis 2015 m. 2 ketv., proc.

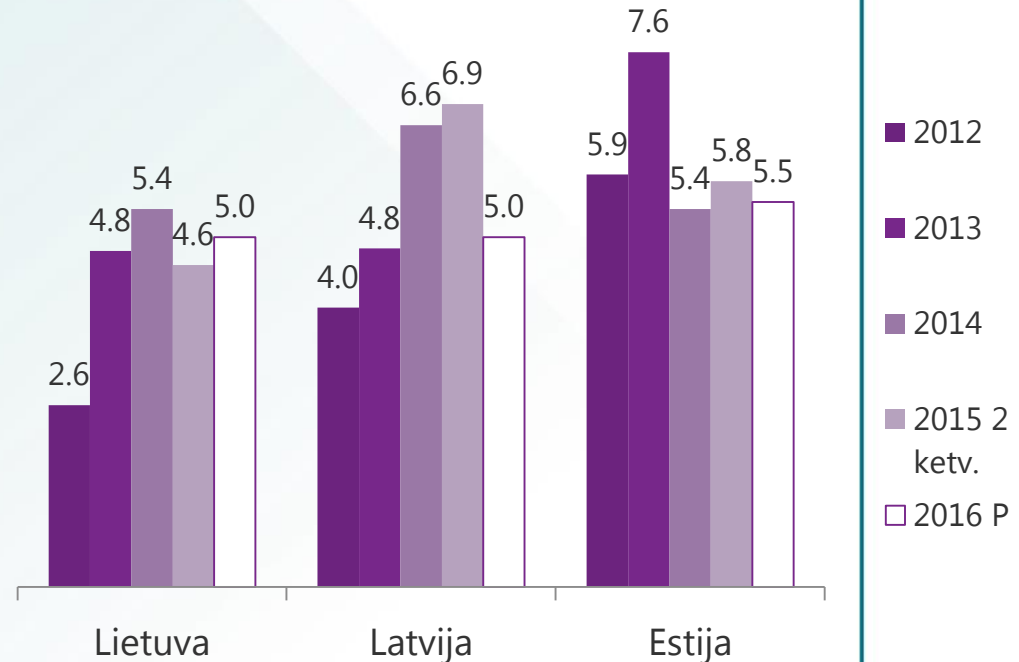


# Virš 1600 eurų Lietuvoje uždirba tik 4 proc. užimtųjų

Darbuotojų skaičiaus pagal darbo užmokesčio dydį struktūra 2014 m., proc.



Vidutinis bruto darbo užmokestis, metinis pokytis, proc.



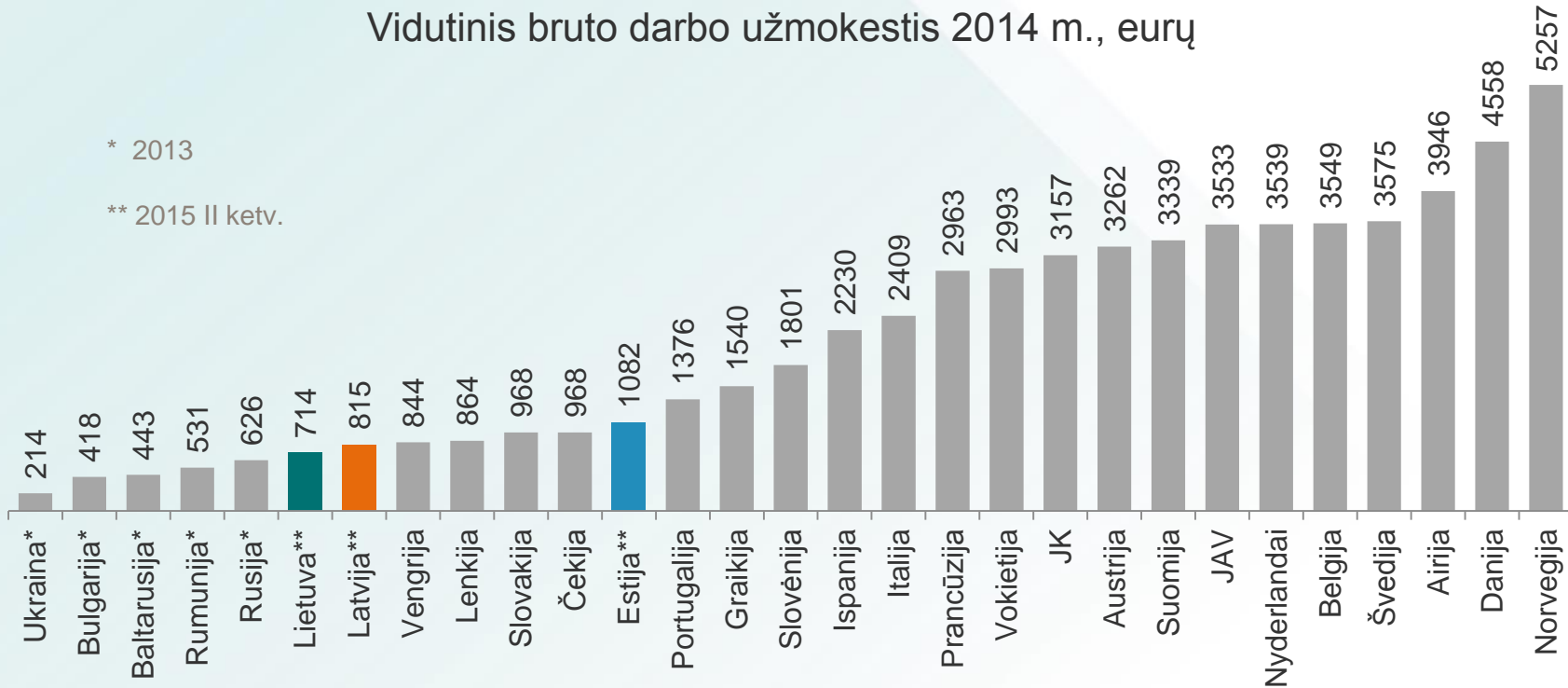


# Darbo kaštai Lietuvoje – vieni žemiausių ES, jie yra užprogramuoti artėti prie ES vidurkio

Vidutinis bruto darbo užmokestis 2014 m., eurų

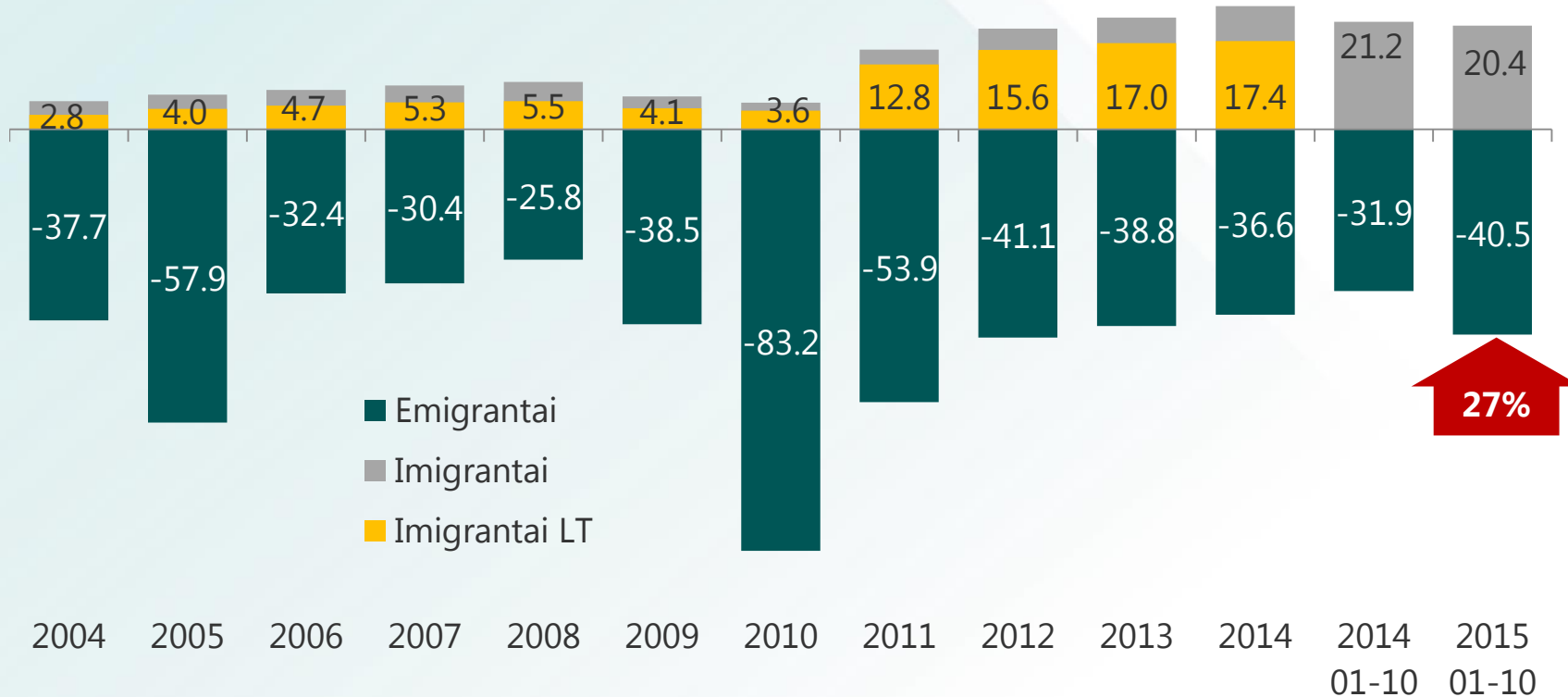
\* 2013

\*\* 2015 II ketv.



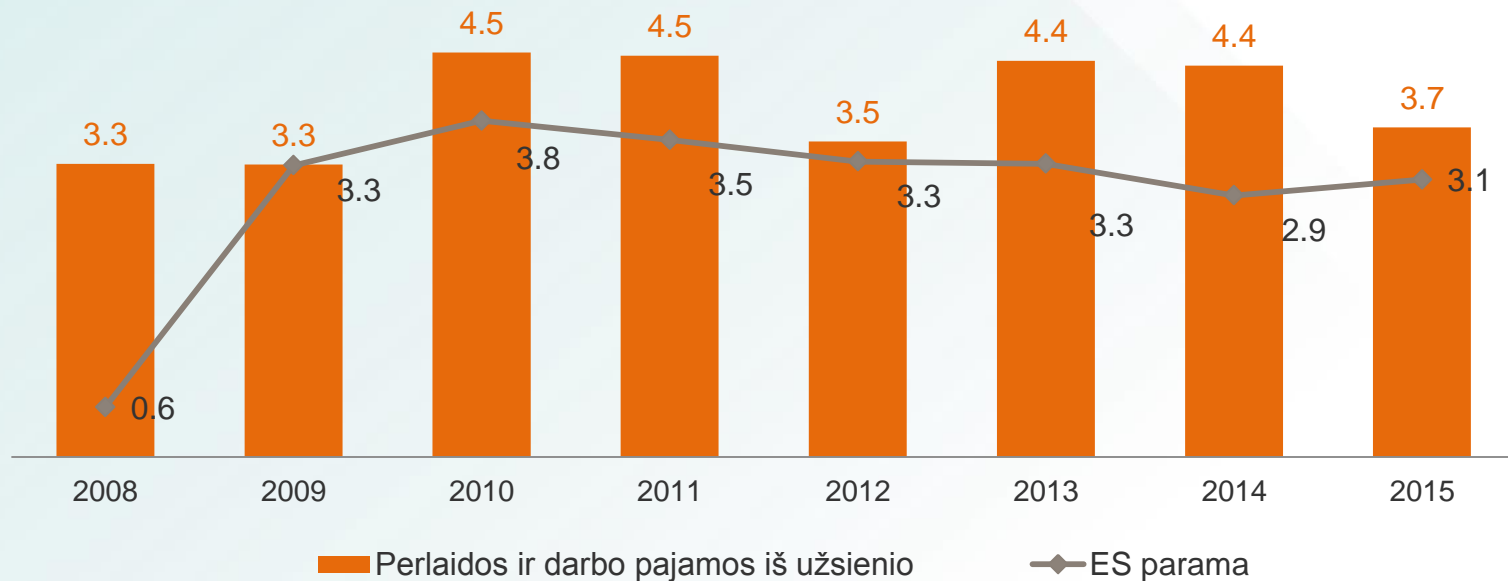
# Ar tikrai šiemet išvažiavusiųjų skaičius ūgtelėjo daugiau nei ketvirtadaliu?

Tarptautinė migracija Lietuvoje, gyventojų skaičius, tūkst.



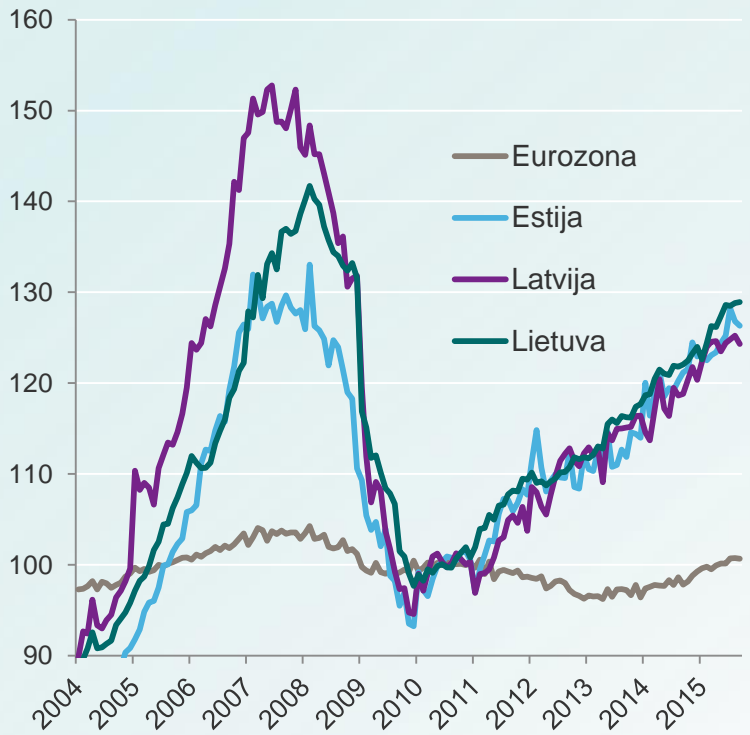
# Emigrantų perlaidos ekonomiką maitina panašiai kaip ir ES parama

ES parama ir perlaidos, proc. nuo BVP

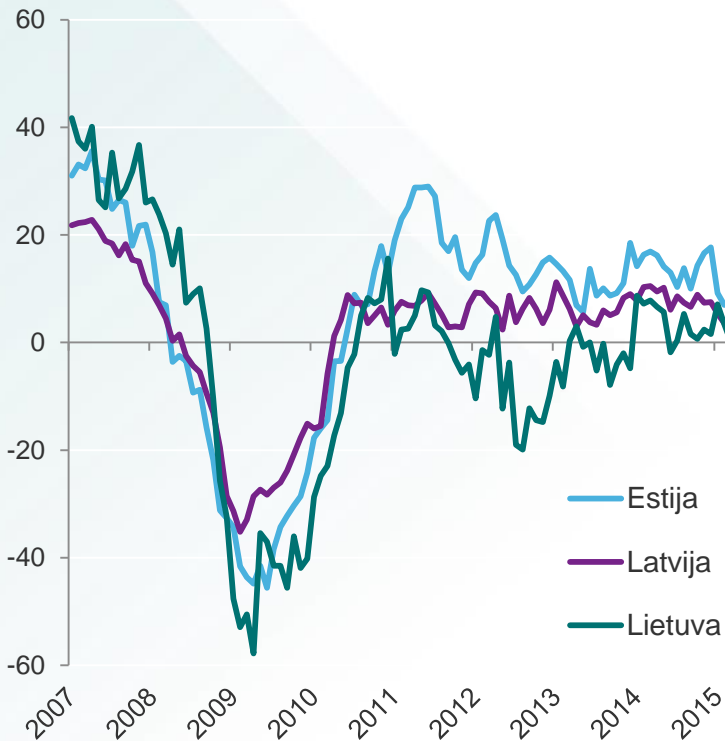


# Vidaus prekyboje vyrauja nuosaikus optimizmas

## Mažmeninės prekybos apyvarta, sa, 2010=100

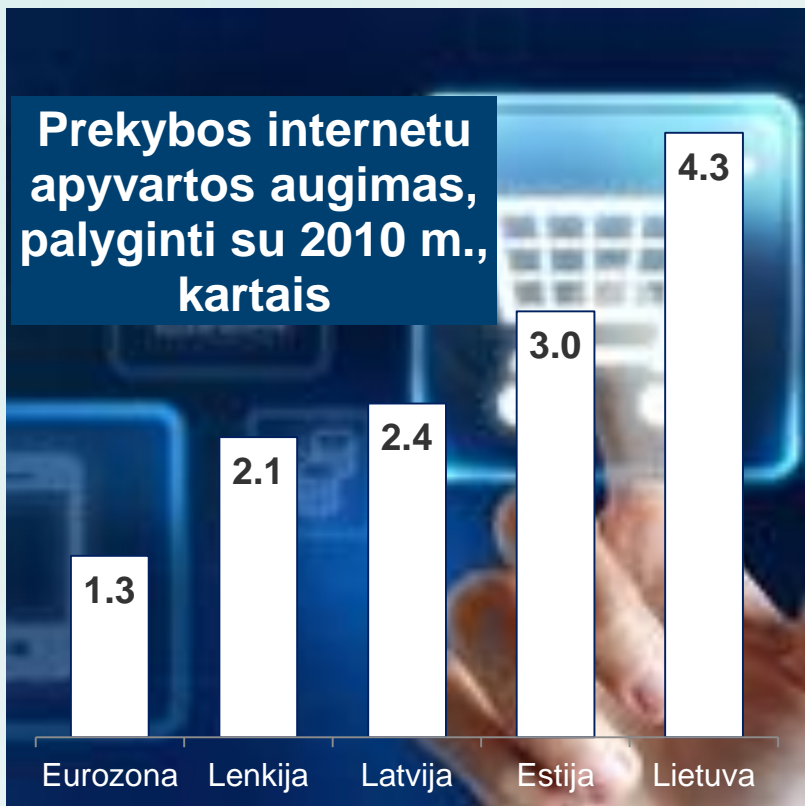


## Prekybos atstovų lūkesčių indeksas

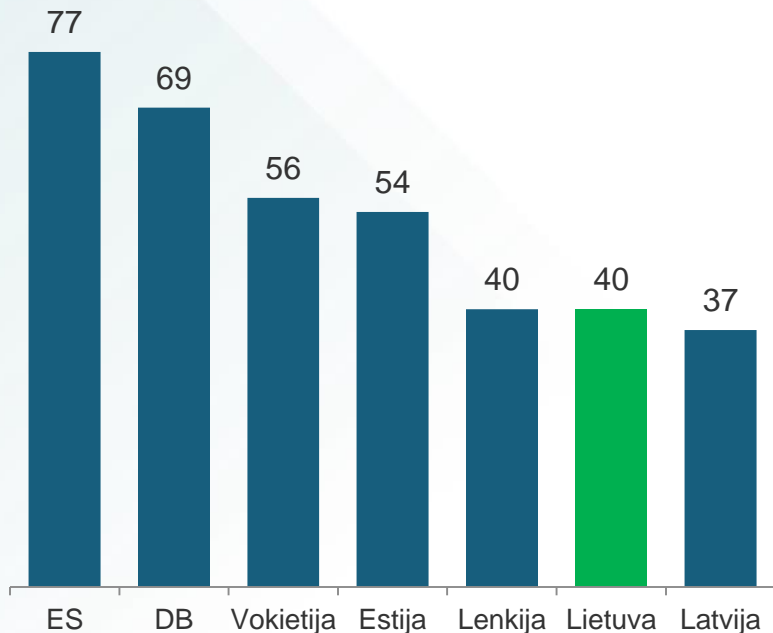


Šaltinis: Eurostat, Europos Komisija

# Prekyba internetu ir ypač mobiliuoju internetu aktyvės



Mobiliojo interneto skverbtis 2015 m., proc.



---

ENERGETIKA

---

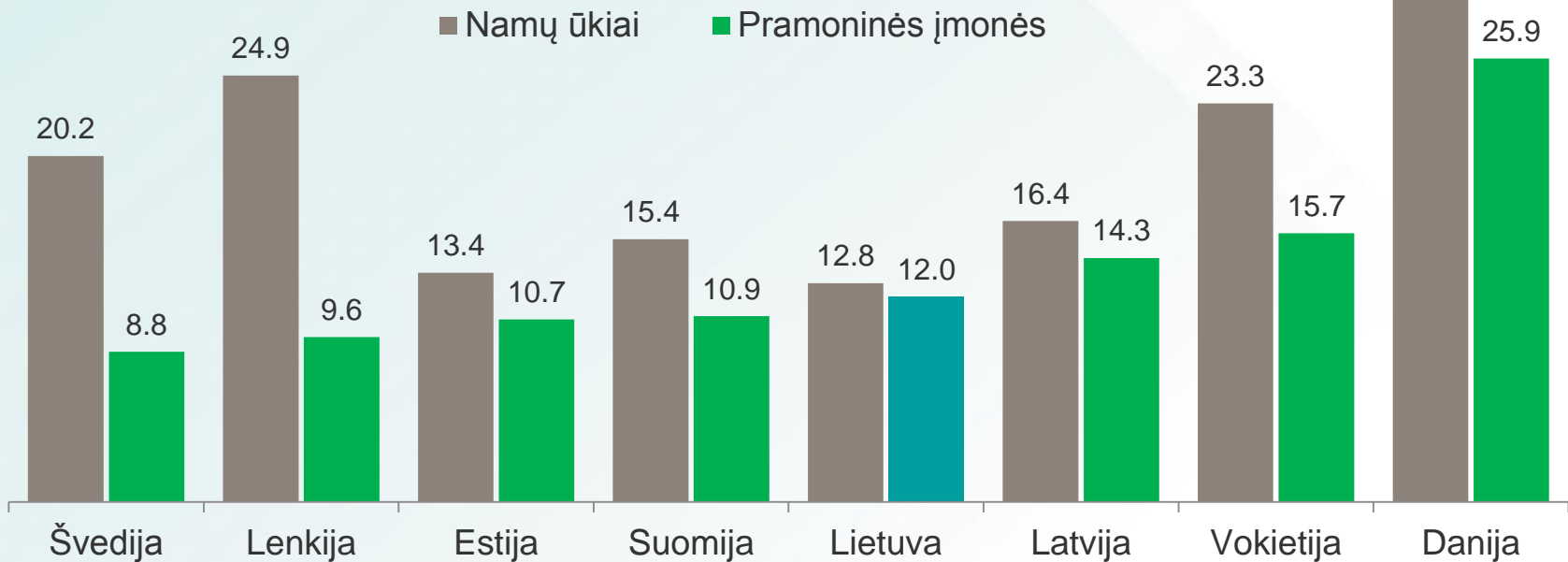


DNB

Energetinės nepriklausomybės link:  
kokia šio laimėjimo kaina?

# Elektros energijos kaina gyventojams yra žemiausia regione

Elektros kaina su mokesčiais 2015 m. I pusm., ct/kWh

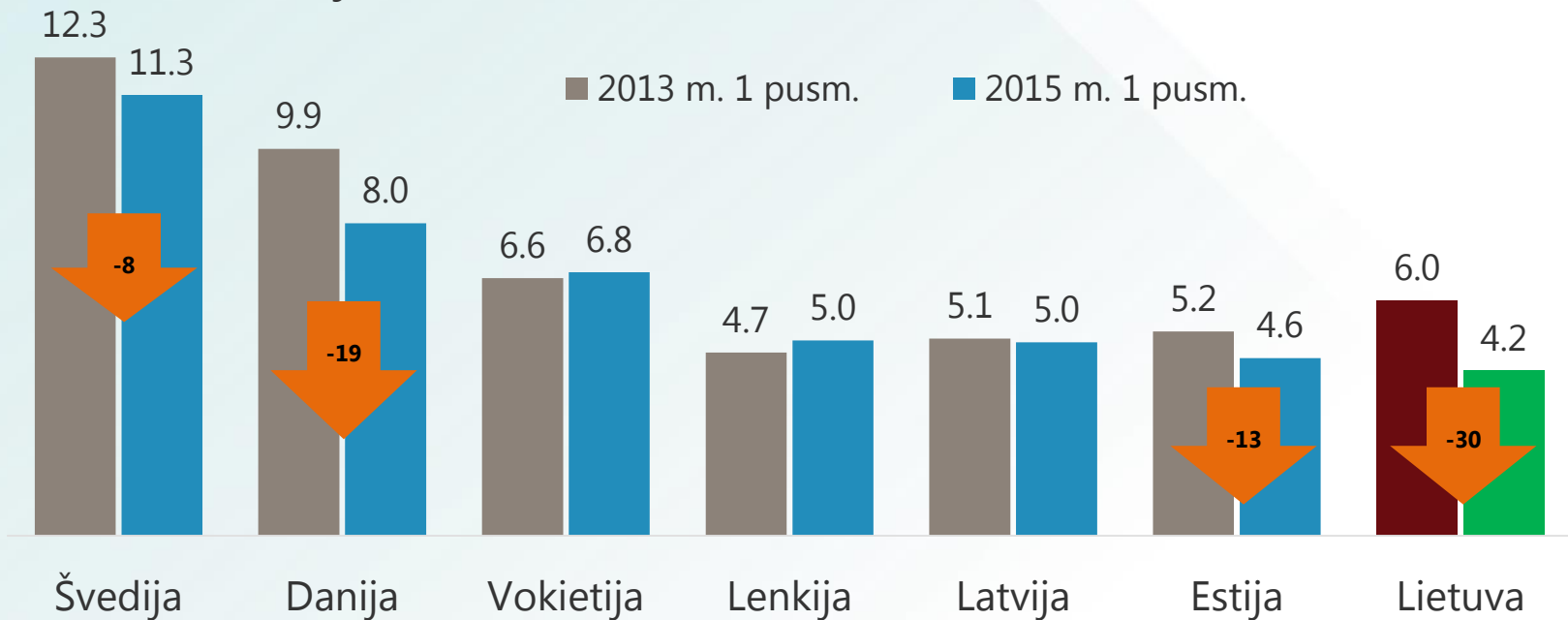


Šaltinis: Eurostat

Kaina suvartojantiems namų ūkiams nuo 2500 kWh iki 5 000 kWh; įmonėms – nuo 500 MWh iki 2 000 MWh

# Dujų kainos namų ūkiams nėra žemyn

Dujų kaina namų ūkiams, su mokesčiais, ct/kWh



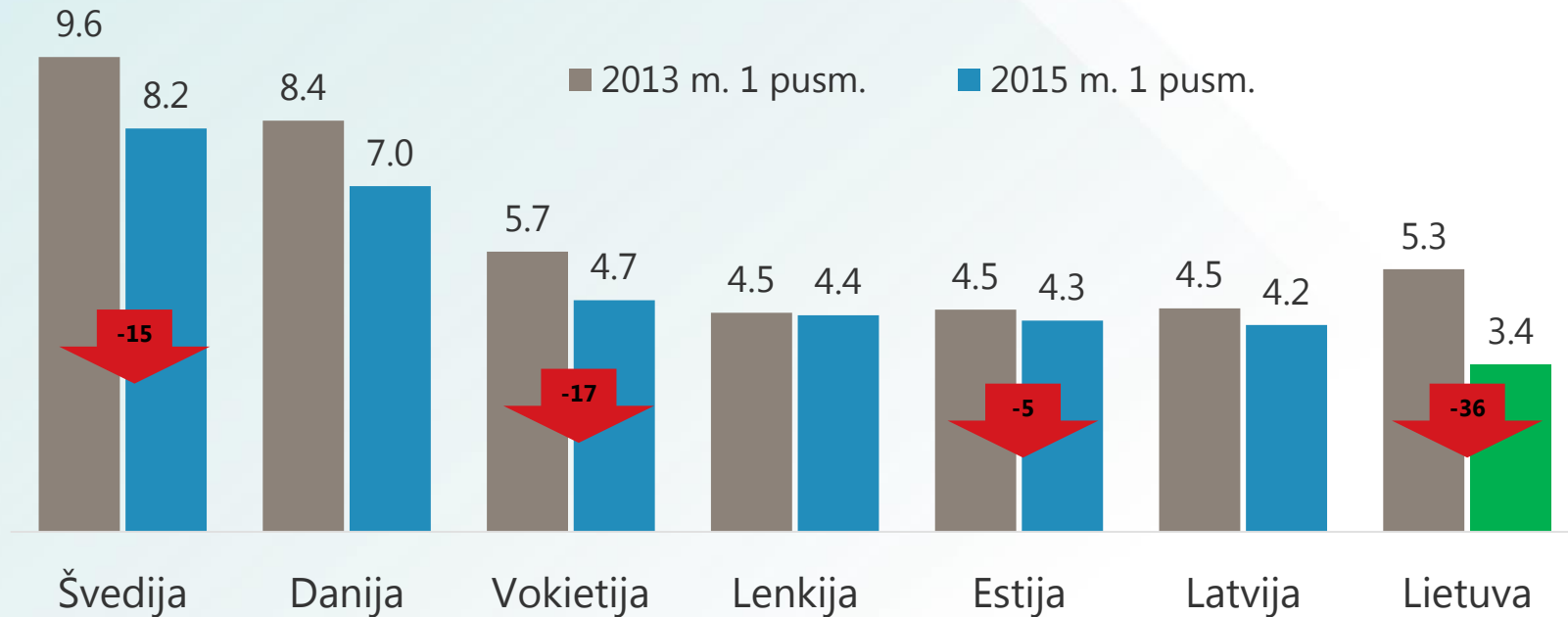
Šaltinis: Eurostat

Kaina suvartojantiems nuo 20 GJ iki 200 GJ



# Smukusios dujų kainos įmonėms gerina Lietuvos produkcijos konkurencingumą

Dujų kaina pramonės įmonėms, su mokesčiais, ct/kWh

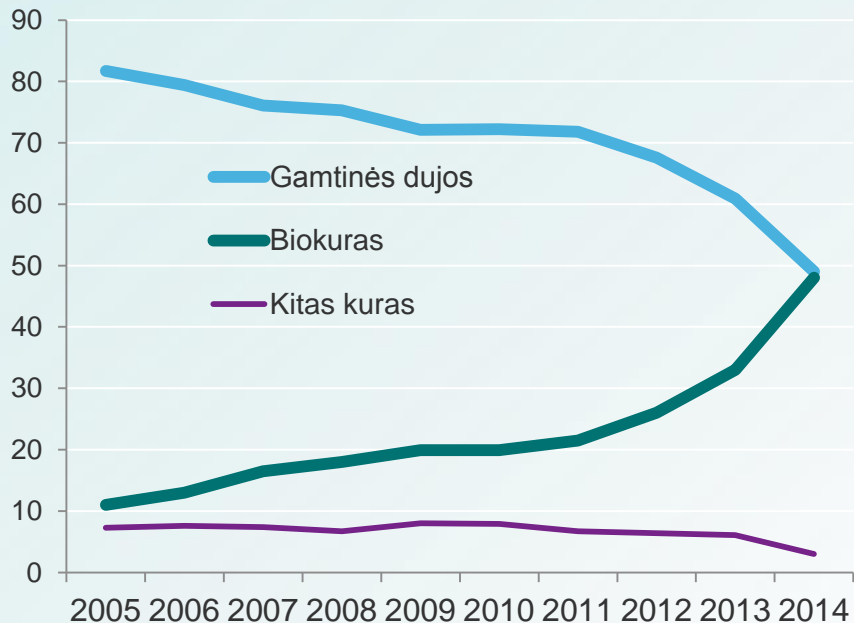


Šaltinis: Eurostat

Kaina suvartojantiems nuo 10 tūkst. GJ iki 100 tūkst. GJ

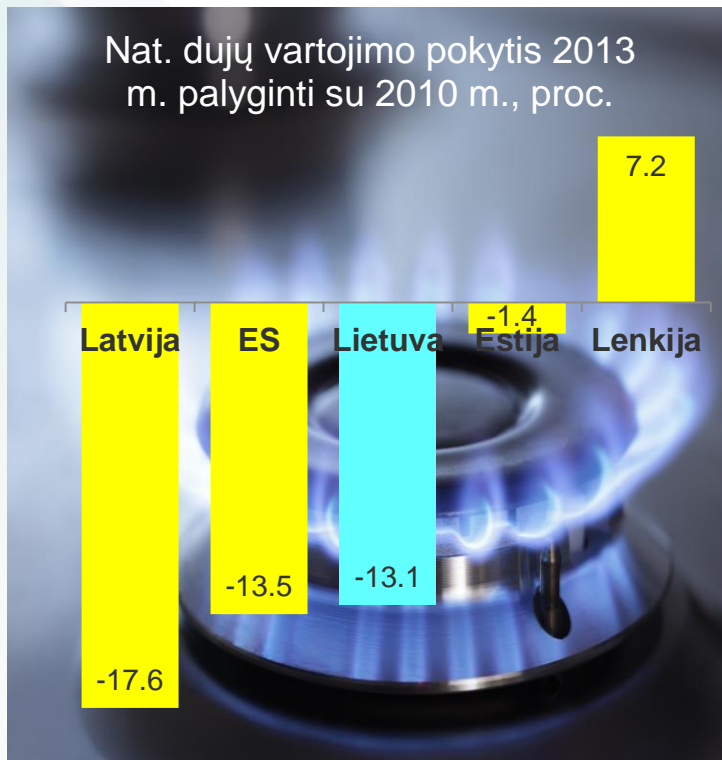
# Dujų vartojimas Baltijos šalyse mažėja

Kuro panaudojimas šilumos energijai  
Lietuvoje, proc.



Šaltinis: Eurostat, LSTA

Nat. dujų vartojimo pokytis 2013  
m. palyginti su 2010 m., proc.

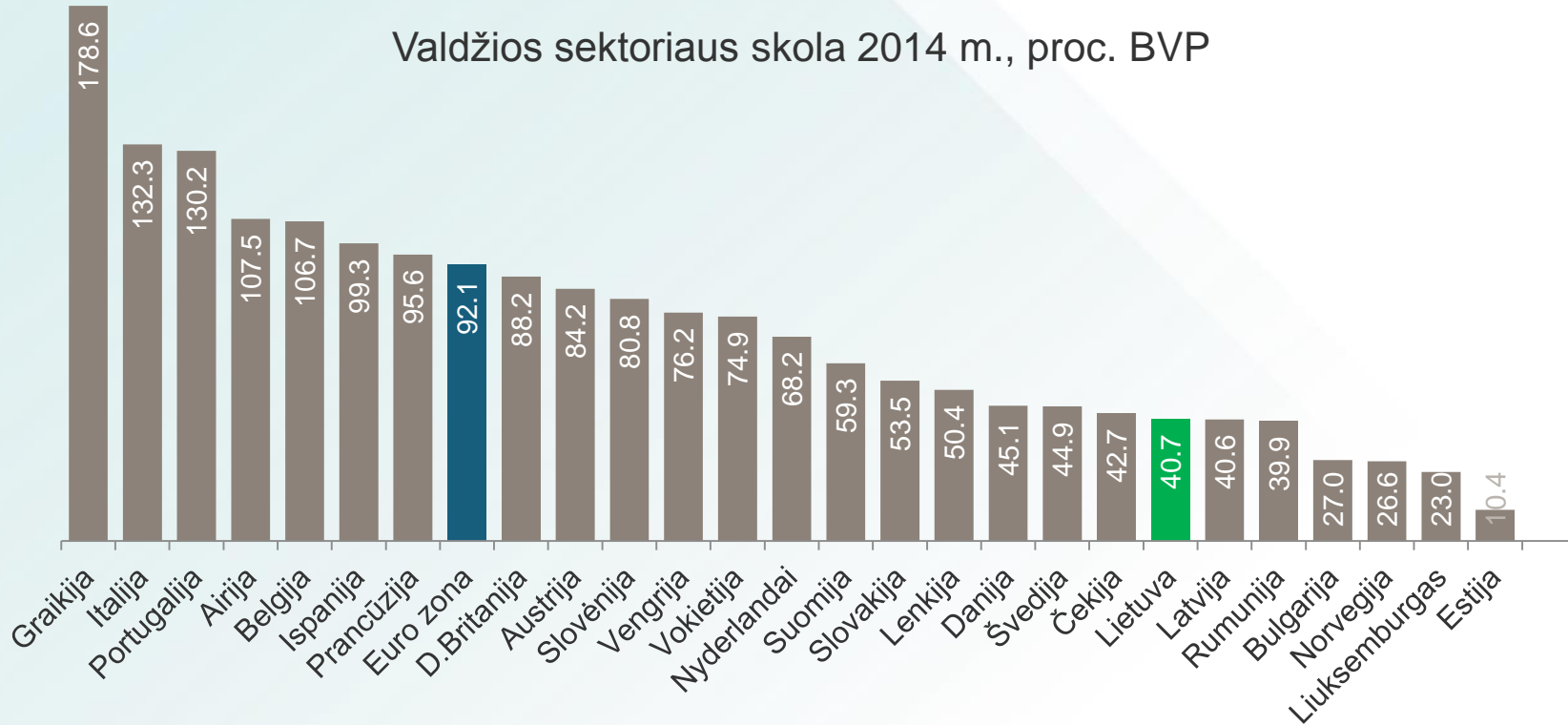


# Perspektyvos



# Santykiškai nedidelė valdžios sektoriaus skola leidžia atsikvėpti?

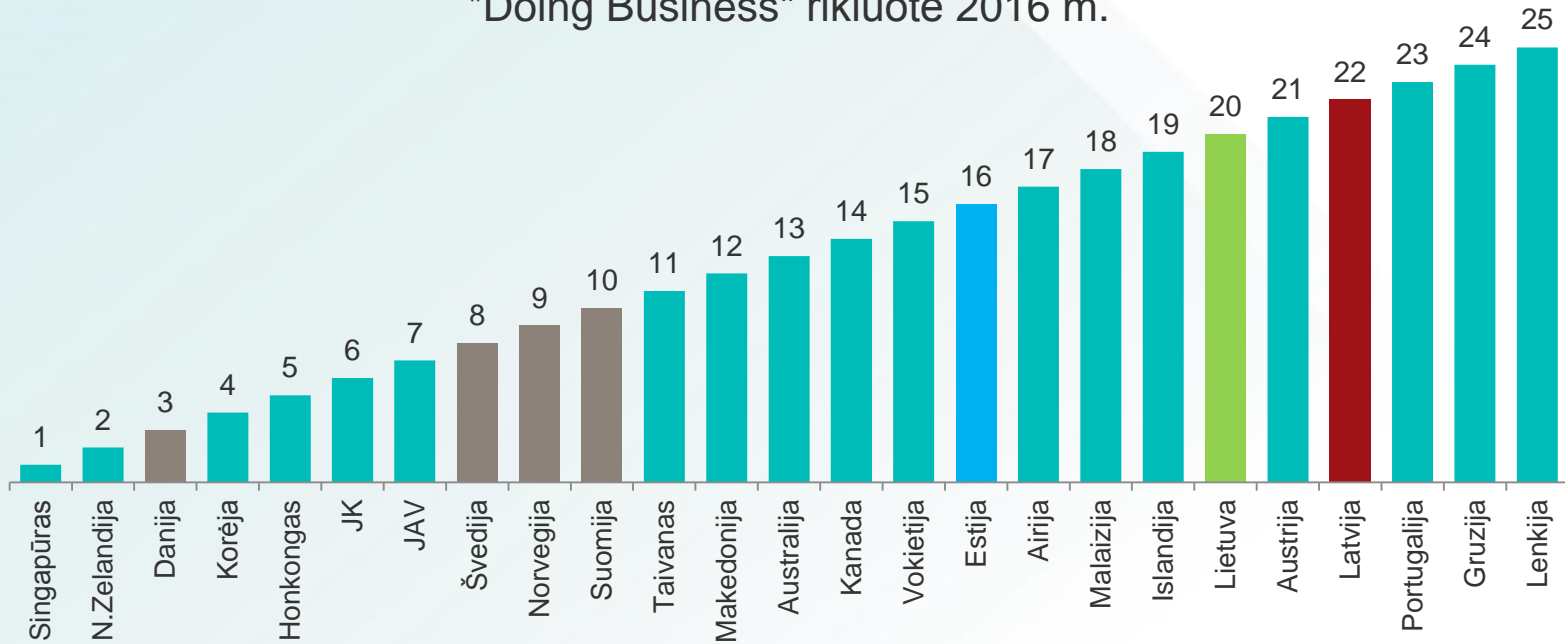
Valdžios sektoriaus skola 2014 m., proc. BVP





# Gerėjantys verslo pradžios rodikliai, deja, neužtikrina ilgalaikio konkurencingumo

"Doing Business" rikiuotė 2016 m.



# WEF konkurencingumo įvertinimas 2015-2016 m.

		Lietuva	Latvija	Estija
Darbo rinkos efektyvumas	Darbuotojo ir darbdavio bendradarbiavimas	72	30	28
	Darbo užmokesčio nustatymo lankstumas	11	2	1
	Įdarbinimo ir atleidimo iš darbo praktika	120	63	13
	Išaitinė kompensacija, darbo užmokesčio/sav.	109	51	50
	Mokesčių poveikis paskatai dirbti	123	107	47
	Darbo užmokestis ir produktyvumas	27	23	10
	Šalies gebėjimas išlaikyti talentus	108	104	93
	Šalies pajėgumas pritraukti talentus	116	110	86
Institucijos	Valstybinio reguliavimo našta	103	59	23
	Verslo išlaidos terorizmo atveju	67	27	20
	Verslo išlaidos nusikaltimų ir smurto atveju	53	36	26
	Organizuotas nusikalstamumas	53	20	9
	Policijos paslaugų patikimumas	59	45	32

# Kaip nelikti tarptautinės konkurencingumo arenos užribyje ilguoju laikotarpiu?

## Lietuva išaugo pigios darbo jėgos krašto „marškinėlius“:

Darbo rinka sekli, struktūrinio nedarbo pleištą kursto spartų atlyginimų kilimą, tad pigia darbo jėga konkuruoti esame nepajėgūs.

## Tik atlikus namų darbus įmanoma išlikti konkurencinga tarptautinės rinkos žaidėja

Didinti aukštųjų technologijų prekių ir paslaugų eksporto dalį ir vystyti neprimityvią pramonę.

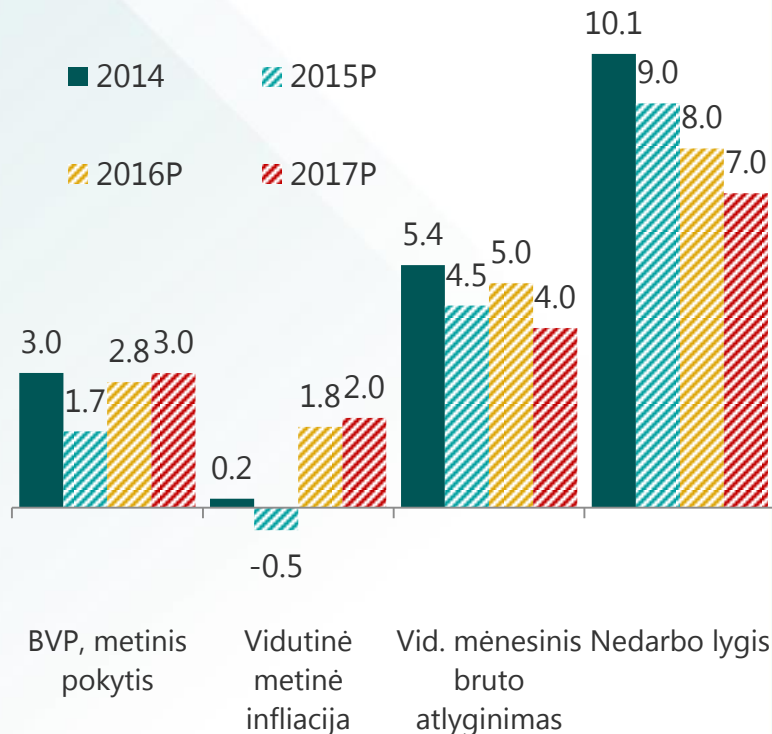
## Strateginės kryptys pokyčiams:

***Kurti palankią terpę veikti – dirbti, gyventi ir mokytis***, kad pavyktų išlaikyti dar neišvykusius „protus“, pritraukti TUI bei aukštesnės kvalifikacijos darbuotojus iš išorės.

# Išvados ir prognozės

- **Lietuvos ekonomikos sulėtėjimas – prisitaikymo reakcija į išorės šoką.** Eksportas parodė atsparumą NVS šalių susitraukimui, tačiau konkurencija auga ir iššūkiai išlieka. Situaciją gerina stipresnė Vakarų paklausa ir pigesnis euras.
- **Vartojimo kolona išliks stipri.** Plėtrą kitąmet palaikys aktyvi darbo rinka, augančios algos, žemos palūkanos, pigūs energetiniai ištekliai, nuosaikios kainų tendencijos.
- **Investicijos į gamybinius pajėgumus užprogramuotos augti,** tačiau padidėjęs neapibrėžtumas jas pristabdo.
- **Siekiant užtikrinti tvarią ekonomikos plėtrą,** būtinos operatyvios struktūrinės reformos, ypač darbo rinkos santykių ir švietimo srityse.

Makroekonominės prognozės, proc.





**AČIŪ už dėmesį!**



DNB banko analitikų apžvalgas galite rasti:

[www.dnb.lt/apzvalgos](http://www.dnb.lt/apzvalgos)